

BARNEVAKTEN TEMAMAGASIN, NR. 3, 19. ÅRG. DESEMBER 2019, LØSSALG: 95.-

DIGITAL BARNDOM

FROST 2:
ÅRETS STORE FAMILIEFILM

PIXARS MAGISKE
FILMVERDEN

VINTERKONKURRANSE:
VINN APPLE-TV 4K!

TEMA

FILM

DE BESTE FAMILIEFILMENE

VEDDEMÅLET SOM SKAPTE
EN FILMSTJERNE

BARNEFILM

Bare det beste
til de yngste

FILM TIL UNGDOM

Topp underholdning
med et budskap

FILMQUIZ

Imponer familien med
dine filmkunnskaper

ER DET VANSKELIG Å FINNE ROEN I EN TRAVEL SKJERMHVERDAG?

VI HJELPER DEG Å HOLDE FOKUS

barnevakten.no
facebook.com/barnevakten.no

Foto: Shutterstock

LEDER

Foto: Shutterstock

FILMENS MAGI

FILM BETYR mye for mange. Filmmidiet er et sterkt medium som appellerer til følelsene, og de gode filmene som treffer i hjertet glemmer man aldri. Jeg er sikker på at du som leser dette har en film eller to som betyr mye for deg.

FILM ER ALTSÅ mye mer enn underholdning, selv om det er slik mange av oss tenker om mediet, meg selv inkludert. Film er en viktig kunstform og et kulturelt uttrykk som gir oss innblikk i ulike sosiale grupper, forskjellige kulturer, historie, politikk og mye, mye mer. Film er også en studie i mennesker – de gode filmene gir et bredt og variert innblikk i ulike mennesketyper og deres drivkraft.

RUNE H. RASMUSSEN, REDAKTØR

I DETTE MAGASINET står familiefilmen i fokus. Det å samle seg i stuen og slappe av med en film skaper fellesskap og glede. Familien vi møtte på Konnerud forteller på side 16 at de gjerne setter på en film når de skal ha kvalitetstid sammen. Som en hjelp til å finne de gode titlene byr vi på omtaler av en rekke familievennlige filmer. Du finner også tips til gode julefilmer på side 60, og vi vet hvor kjekt det kan være å se en litt skummel film – bare les intervjuet med barna på side 52 – så vi har tatt med en liste over litt skumle filmer på side 64. Vi har selvsagt også anbefalinger av alt fra de beste barnefilmene og filmer til tweensa, til de kule og lærerike filmene for ungdommen. For å nevne noe.

OMTALENE ER stort sett hentet fra Barnevaktens rikholdige database på *barnevakten.nofilm*, der du finner anmeldelser av over 500 filmer fra de siste ti årene. Det finnes selvsagt svært mange andre filmer som hadde fortjent en plass i dette magasinet. Vi håper du ser på dette som en smakebit og som en inspirasjon til å finne flere av alle de fantastiske filmene som filmhistorien har gitt oss.

TIL SLUTT en liten oppfordring. På sitt beste lager den kommersielle filmbransjen fantastiske filmer, men det produseres også mye som ikke er verdt å bruke tiden på. I stedet for å ta til takke med det middelmådige anbefaler vi å utvide horisonten til alle verdens filmnasjoner. Les for eksempel om nederlandsk barnefilm på side 32 og de japanske tegnefilmmesterne på side 34.

barnevakten

Vi er en ideell stiftelse som jobber for at barn og unge skal kunne bruke mediene på en trygg og bevisst måte.

Nettside

barnevakten.no
facebook.com/barnevakten.no/

Besøksadresse

Fjøsangerveien 45
5054 Bergen

Postadresse

Postboks 2420 Solheimsviken
5824 Bergen

Redaktør/grafisk design

Rune H. Rasmussen

Ansvarlig redaktør

Leif Gunnar Vestbøstad Vik

Forsidefoto

Disney/Disney Pixar/Twentieth
Century Fox Norway/Studio
Ghibli/Maipofilm

Foto av ansatte

Studio 1 fotografene

Trykk

Bodoni

Kontakt

Tlf.: 53 00 95 30
E-post: post@barnevakten.no

6 STORE SKO Å FYLLE SOM ASKELADDEN

Møt Vebjørn Enger

Foto: Majipo Film/Nordisk Film Distribusjon

12 DET BESTE FRA NORGE

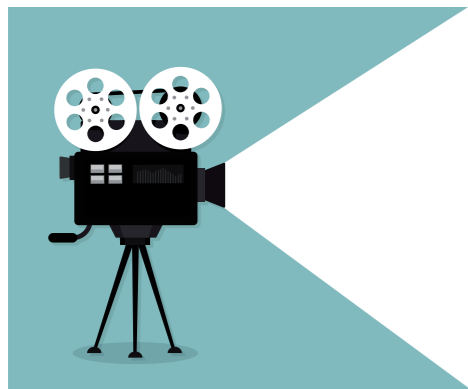
Foto: Majipo Film/Nordisk Film Distribusjon

24 INSPIRERT AV «E.T.»

Foto: Kariella Schieth / Werp

INNHold

Illustrasjoner: Shutterstock

3

LEDER

Familiefilm i fokus

16

FILM = KVALITETSTID

En families filmhverdag

20

FAMILIEFILMER

Tips til helgekosen

28

BARNEFILMER

Filmtips for de yngste

32

FILM FRA NEDERLAND

Knallgod på barnefilm

40

MELLOM TO STOLER

Hva skal tweensa se?

58

«FROST 2» OG ÅRETS JULEPREMIERER

Katter, flukt i luftballong og norsk tunnel drama

Foto: The Walt Disney Company

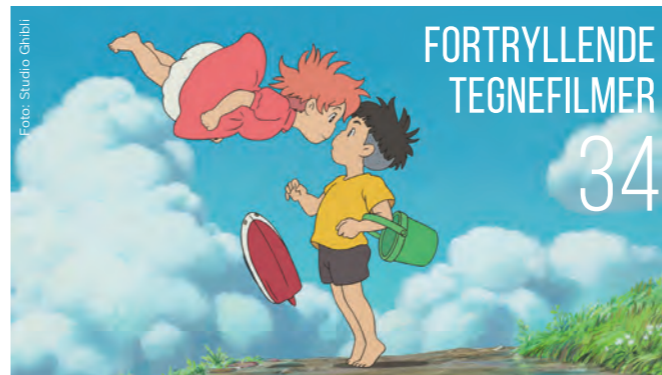

Foto: Studio Ghibli

FORTRYLLENDE TEGNEFILMER

34

TIPS TIL UNGE FILMSKAPERE

36

Foto: Shutterstock

44

PIXAR: UFGLEMMELIGE FAMILIEFILMER

Foto: Disney Pixar

48

FILMQUIZ

Hvem kan mest om film?

52

LIKER DET SKUMMELT

Syvendeklassinger om film

54

MER ENN KULT

Mye å velge i for ungdom

60

JULESTEMNING

Filmer til julekosen

63

VINTERKONKURRANSE

Ta foto og vinn Apple TV

64

GRØSS UTEN GRU

Barnevennlig skrekkfilm

68

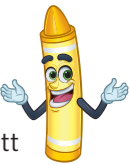
SPØR KJELLAUG

70

AKTIVITETER

Fargelegg og brett hatt

Tross sin unge alder har Vebjørn Enger (23) allerede nådd langt i sin skuespillerkarriere. Men det som var hans store gjennombrudd var egentlig bare resultatet av en utfordring fra kompisene.

VENNSKAPELIG VEDDEMÅL

ENDTE OPP I SKUESPILLERKARRIERE

TEKST: KRIS MUNTHE

«I Askeladden-filmene tenker vi at vi har klart å balansere med et innhold som både fanger barna, samtidig som det skal være gøy for de voksne som er i følge med barna sine på kino»

Du kjenner han kanskje best som Askeladden, men Vebjørn Enger har også gjort seg bemerket i filmer som «Kompani Orheim» (2012) og nå nylig i NRK-serien «Twin». Den unge skuespilleren vokste opp med en filminteressert pappa i hjemkommunen Randaberg like utenfor Stavanger. Men det var tilfeldigheter som skulle sette den da fjorten år gamle ungdomsskoleeleven ut på en fremtidig skuespillerkarriere.

– Jeg vokste opp på et lite tettsted, og det å drive på med noe annet enn fotball på den tiden ble egentlig sett på som ganske så sært. Jeg var også en av fotballgutta og var ikke mer enn gjennomsnittet filminteressert. Men så dukket det opp noen flygeblader for en audition for spillefil-

men «Kompani Orheim». Jeg hadde et veddemål med kompisgjengen om å bli med, og resultatet ble at jeg dro på audition uten noen som helst tanke om at jeg skulle ende opp med å få rollen. Det ble allikevel positivt når jeg først møtte opp, og resten er jo filmhistorie, forteller Enger.

Lett å bli revet med

Det å plutselig bli kjent over natten er også noe skuespilleren har måttet håndtere fra tidlig alder.

– Man får mange positive tilbakemeldinger, og det er mange som synes det er gøy at man holder på med dette. Da er det også lett å bli revet med, noe som kan påvirke valgene man tar. Min far ga meg et godt råd som jeg tok til meg. Han mente at

jeg ikke skulle bestemme meg for å bli skuespiller når jeg var midt oppi dette, men heller la det synke inn noen år. Først når jeg var sytten år tok jeg den endelige avgjørelsen og fant ut at dette var noe for meg. Men det er lett å bli påvirket av «hysten» og at alle andre synes det er spennende, i stedet for å lytte til seg selv, mener Enger.

For skuespilleryrket er definitivt mer enn bare glansen man ser når filmene er ferdig produsert, presiserer han.

– Faktum er at dersom man ikke brenner for kunsten, så kan skuespilleryrket være ganske så kjedelig. Yrket innebærer mye venting, og norske filmer foregår ofte utendørs i kalde omgivelser. Der har

«Skuespilleryrket er definitivt mer enn bare glansen man ser når filmene er ferdig produsert»

Vebjørn Enger (til høyre) gjorde en imponerende skuespillerdebut som 14-åring i rollen som Jarle Klepp i «Kompani Orheim» (2012). Der han spilte han mot Kristoffer Joner, som er strålende i rollen som den alkoholiserte faren.

karakterene sjelden nok klær på seg fordi alle hadde sett ut som blåbær om de gikk rundt med boblejakker. Så man må like det man holder på med, men det er noe man finner ut av selv etter hvert, forteller Enger.

Mest fornøyd med første film

Av rollene Enger har tatt på seg, er han mest fornøyd med egen innsats i sin aller første film: «Kompani Orheim». Filmen, som er basert på Tore Renbergs roman med samme navn, handler om Jarle og de to siste årene hans på ungdomsskolen. Faren Terje, som spilles av Kristoffer Joner, har store alkoholproblemer og er voldelig både mot mor og sønn.

– Det er en oppvekstfilm om det å ha en alkoholisert far. Jeg synes at selve filmen ble god, men jeg opplever også at tematikken er viktig. Den tar opp en problemstilling som flere kan kjenne seg igjen i, men som det

snakkes altfor lite om. Jeg tenker at forfatter Tore Renberg har fanget essensen av hvordan det er å vokse opp i et hjem med foreldre som ikke

«Det jeg føler jeg har utviklet meg mest på, er det å sette meg inn i valgene til karakterene mine»

mestrer oppdragerrollen. For sønnen Jarle er pappaen den mest fantastiske i verden så lenge han ikke drikker. Det illustrerer den kjærligheten og tilknytningen disse barna har til foreldrene sine, selv om de oppfører seg på en krevende måte. Jeg vil gi all honnør til regissør Arild Andresen som fikk frem dette på en god måte, og som klarte å veilede meg

i rollen jeg da hadde som helt fersk skuespiller, sier Enger.

Læringskurven har vært markant siden debuten, forklarer skuespilleren. Enger er blitt betydelig mer aktiv og bevisst i forberedelsene til karakterene han skal vise frem for publikum.

– Det å lage film er mer komplisert enn mange tror. Scenene spilles ikke inn kronologisk, så man må hele tiden ta valg basert på en historie som ikke er ferdigstilt ennå. Det er utfordrende å spille inn en scene ut ifra hvordan man tror den neste vil utarte seg. Men det jeg føler jeg har utviklet meg mest på, er det å sette meg inn i valgene til karakterene mine.

– Som fjortenåring var det regissøren som fortalte meg hvordan jeg skulle oppføre meg foran kamera. Nå er jeg mer bevisst på hvilken karakter jeg skal være selv. Skal jeg være en sympatisk type som publi-

kum skal like, så må jeg ta valgene mine basert på det, eller omvendt, sier Enger.

Har flere forbilder

Enger har flere skuespillere som han ser opp til. Han nevner Tommy Lee Jones med sine syv ulike grynt, Millie Bobby Brown med sitt formidable kroppsspråk i rollen som Eleven i tv-serien «Stranger Things», og Kristoffer Joner med sine komplekse rolletolkninger.

– Joner var rett og slett imponerende som den alkoholiserte faren i «Kompani Orheim». Kuttet ned til kjernen er dette en karakter som drikker og slår mor og sønn. Alle handlinger skulle tilsi at man ikke liker denne personen eller sympatiserer med ham i det hele tatt. Allikevel gjør man det som publikum. Kristoffer Joner får på en balansert måte frem de menneskelige trekkene i karakteren selv om han

gjør dumme ting. Man heier ikke på de voldelige utbruddene, men man ser glimtvis det fantastiske mennesket han kunne ha vært, og så griper

«Å hoppe inn i skoene på en anerkjent folkefigur har også vært store sko å fylle»

man fast i potensialet om at han kan endre seg til det bedre, mener Enger.

Må dempe grøss og gru

Filmatiseringen av den kjente og kjære eventyrhelten Askeladden har endt opp som familiefilmer som skal treffe både store og små. Der har filmskaperne måttet balansere mellom det å skape interessant innhold, men som samtidig ikke skremmer

vettet av de yngste i kinosalen.

– På filmsett har man lyst til å være kreative og gjøre de uhyggelige scenene så skumle som mulig. Men så må vi holde litt igjen med tanke på målgruppen. I tillegg må man tenke på aldersgrensene fra Medietilsynet, og blir filmen vurdert opp et hakk, så mister man en god andel av kinopublikumet på grunn av det. Det er mange vanskelige valg som skal tas underveis, og det er mye guffent som kunne ha blitt hentet frem i Askeladden-filmene. Men vi tenker at vi har klart å balansere med et innhold som både fenger barna, samtidig som det skal være gøy for de voksne som er i følge med barna sine på kino, forteller Enger.

Å hoppe inn i skoene på en anerkjent folkefigur har også vært store sko å fylle, mener skuespilleren.

– Jeg var nok mest nervøs ved innspillingen av den første filmen. Det var en slags ærefrykt over det.

ASKELADDEN – I DOVREGUBBENS HALL (2017) (bilde 2+5) og ASKELADDEN – I SORIA MORIA SLOTT (2019) (bilde 1+3, bilde 4: bakombilde) Foto: Maipo Film/Nordisk Film Distribusjon AS

Alle og enhver har jo et forhold til Askeladden. Med den andre filmen opplevde jeg nok større trygghet og et eierskap til filmen. Men det kan også være en kombinasjon av at jeg føler meg tryggere på karakteren og tryggere på det å være på et filmsett. Som alt annet i livet, når man først er ny på noe, så kan det oppleves som overveldende i begynnelsen. Det er lett å tenke at dette her kommer jeg aldri til å få til. Jeg sammenlignet meg også med store skuespillernavn, og det å møte og jobbe med dyktige navn var nok skremmende i starten. Men etter å ha tilbrakt tid med dem ser jeg også at disse bare er mennesker, akkurat som meg. Også de har sine usikkerheter, og da tenker jeg at jeg også har noe å bidra med, forteller Enger.

«Askeladden – I Dovregubbens hall» ble sett av mer enn 350 000 besøkende på kino og var den mest sette norske filmen i 2017. Oppfølgeren er også den mest sette norske filmen i 2019. Enger er fornøyd med mottakelsen, men han er bekymret for at kinosalget faller.

– Dårlig vær er helt avgjørende for åpningshelgen for å nå gode seertall, og her bommet nok regnskyene på premieren. Men, tross dette har besøkstallene vært ganske så gode. Men trenden er at stadig færre går på kino, og norske filmer sliter i konkurranse med utenlandske titler som støtter seg til massive budsjetter. Årets Askeladden-film har allikevel gjort det godt sammenlignet med store Hollywood-titler og er blant de mest sette på kino, sier Enger.

Vil gjerne være «skurk»

Så langt er skuespilleren mest kjent med helterollen og karakterer som publikum skal like. Men han er fristet til å prøve ut skurkerollen i større grad.

– Ofte er det mer et Hollywood-fenomen der man skal være hundre prosent skurk. I norske filmer er det mer nedtonet. Man har slike roller, men det er mer vanlig at disse er

litt nyanserte og at antihelten har et motiv bak handlingene sine som publikum kan relatere seg til, sier Enger.

Skuespilleren har også noen tanker om hvordan han klarer å formidle en karakter som er lett å like.

– Noen ganger handler det om hvordan manus er bygget opp. Hvis

«I rollen som Askeladden skurrer jeg opp den beste og mest fornøyde versjonen av meg selv, til tross for at jeg ikke alltid er slik til vanlig»

gode valg er knyttet opp mot hovedpersonen, så er ofte det i seg selv med på å bygge opp relasjonen seeren har til karakteren. For eksempel at Askeladden skal redde prinsessen. Et motsatt eksempel ser vi når Askeladden brenner ned huset sitt. Det er jo ikke i seg selv et positivt karaktertrekk. Men det at det settes fokus på at han ikke gjør det med vilje, og at han genuint er lei seg i etterkant, det skaper en sympati. Alle har gjort dumme ting som de skulle ønske at

«Jeg er fristet til å prøve ut skurkerollen»

de kunne ha tatt tilbake. Så man må finne en inngang slik at publikum forstår motivet bak karakterens handlinger. Handlingen var kanskje dum, men det er egentlig ikke den du er, sier Enger.

Skuespilleren trekker igjen frem det menneskelige i Kristoffer Joners rolletolkning som den alkoholisererte faren i «Kompani Orheim».

– Han er voldelig mot ektefellen,

og hun har en blåveis som tydelig viser det. Men det er ikke kalkulert og planlagt ondskap, den er impulsiv og med anger i etterkant. Det tilgir ikke handlingene, men det får frem noe menneskelig ved faren. Hadde han vært langt mer utpekulert, ville han kanskje ha slått konen på steder der blåmerkene ikke syntes. Joner får frem en karakter man både hater og liker, og med noe menneskelig som man kan kjenne igjen, sier Enger.

Hvordan bli skuespiller?

Det er nok mange som kunne tenke seg å prøve seg foran kamera. Men hva må egentlig til for å bli en skuespiller, og hvilke råd har Enger til barn og unge som har lyst til å gå i den retningen?

– Man må utvikle en forståelse for det å vise følelser og det å sette seg inn i en fiktiv karakters tanker og motiver. Du må også bli bevisst ditt eget uttrykk og hvordan du fremstiller deg selv i ulike situasjoner. I tillegg må man bruke seg selv og sin egen personlighet som utgangspunkt. Vi har alle et spekter av dager der vi er på vårt beste og verste. I rollen som Askeladden skurrer jeg opp den beste og mest fornøyde versjonen av meg selv, til tross for at jeg ikke alltid er slik til vanlig. Men jeg har det i meg, sier Enger.

Skuespilleren oppfordrer også til stå-på-vilje, å ha tro på seg selv og ikke minst å ha mot til å gå på audition.

– Innstillingen man må ha, er at du ikke har noe å tape. Det verste utfallet som kan skje er at du kommer ut av en audition med det samme du gikk inn med. Du hadde jo ikke rollen før du dro dit. Men ikke tenk at du taper noe. Det er ikke en konkurranse, du bare prøver ut noe. Man må tåle å få mye nei i skuespilleryrket, og filmbransjen er ganske tøff til tider. Det å få en rolle handler om en god dose flaks og at man matcher med det filmskaperne ønsker. Det er ikke noe man kan perfektionere eller øve på i forkant, sier Enger. ■

NORSKE FILMPERLER

TEKST: RUNE H. RASMUSSEN

Ikke gå glipp av det store utvalget av norsk kvalitetsfilm som passer til ulike aldersgrupper.

Filmåret 2019 har vært et godt år for norsk film. I januar ble «Psychobitch» lansert, en film som i skrivende stund er én av bare to filmer Barnevakten har gitt høyeste terningkast i 2019 (*les om filmen på side 54*). I løpet av året har norske filmprodusenter også gitt oss kvalitetsproduksjoner som «Amundsen», «Spionen», «Barn», «Brillebjørn på ferie» og «Operasjon Mumie», for å nevne noen. Det å velge en film fra Norge til filmkvelden, enten på kino eller hjemme i stuen, fremstår med andre ord som et veldig godt alternativ.

Jevn kvalitetsproduksjon

Noe av det som kjennetegner norsk film er svært dyktig kameraarbeid og scenografi, gode skuespillere og en bevisst satsing på barnefilm og historiske drama. I sistnevnte sjanger er det kommet en rekke gode, underholdende og lærerike drama det siste tiåret, som for eksempel «Max Manus» (2008), «Kon-Tiki» (2012) og «Den 12. mann» (2017).

Barnefilm mangler det heller ikke på, og vi vil spesielt trekke frem produksjonsselskapet Qvisten Animasjon, som har levert strålende animasjon helt siden tidlig på 2000-tallet, deriblant «Knerten» (2009) og «Dyrene i Hakkebakkeskogen» (2016).

De siste årene har en rekke norske regissører og skuespillere blitt hentet inn til store og kostbare produksjoner i Hollywood, og det er et av de sikreste tegnene på at det står godt til i norsk film – og at fremtiden virker veldig lovende.

KOMPANI ORHEIM

(2012, anbefales fra elleve år)

Den tredje filmen om Jarle Klepp (etter «Mannen som elsket Yngve» (2008) og «Jeg reiser alene» (2011)) handler om oppveksten til Jarle i Stavanger på 1980-tallet. Det er blitt et solid norsk familiedrama med en strålende Kristoffer Joner i en av hovedrollene.

«Kompani Orheim» gir et veldig godt innblikk i en vanskelig familiesituasjon og den menneskelige psykologi. Filmen har mye sårhet, men også lun humor og optimisme. Kontrasten mellom det mørke hovedtemaet og de lystigere bihistoriene er godt balansert, og har resultert i en film som er alvorlig, humoristisk og tankevekkende.

Stilen er enkel og hverdagslig, de symbolske scenene fungerer godt og 80-tallet er gjengitt på en tidsriktig og morsom måte. Kort sagt; «Kompani Orheim» er en super filmopplevelse som anbefales på det varmeste. Merk at det er noen sterke scener, men filmen egner seg godt for ungdom og kan legge grunnlaget for gode diskusjoner og refleksjon om familie, oppvekst, politikk og samfunnet generelt.

FLÅKLYPA, SOLAN OG LUDVIG

(1975/2013/2015/2018, anbefales for alle)

Filmene om den artige gjengen i Flåklypa er blant Norges største filmsuksesser, og vel verdt jevnlig gjensyn.

«Flåklypa Grand Prix» (1975) av Ivo Caprino er blant Norges aller største filmklassikere, og har festet seg i den norske folkesjelen. Filmen om århundrets billøp, der Il Tempo Gigante måler kreftene med bilene til Rudolf Blodstrupmoen og de andre konkurrentene, er Norges største kinosuksess gjennom tidene og har blitt en tradisjon å se i julen for mange familier.

Sekvensen med kappløpet er en mesterlig oppvisning i animasjonskunsten. Løpet er skildret med en fart og dynamikk som limer publikum til setet i spenning.

Udødelige karakterer

Men det som virkelig bærer «Flåklypa Grand Prix» er karakterene. Sykkelreparatør og oppfinner Reodor Felgen er så sympatisk og artig som det er mulig å bli med sine besynderlige kreasjoner. Like sympatiske er hans to assistenter, den evige optimisten Solan Gundersen og hans rake motsetning, den evig bekymrede

Ludvig. Sammen utgjør de tre et herlig trekløver som utfyller hverandre med sine særegne og morsomme personligheter og gode hjerter.

Vellykket ny trilogi

I 2013 kom den første oppfølgeren til «Flåklypa Grand Prix», og dette markerte starten på en ny æra for Flåklypa-universet, med en litt glattere og mer polert stil, men med like

sprø og morsomme historier.

I «Solan og Ludvig – Jul i Flåklypa» (2013) er det snø, eller mangel på sådan, som er problemet. Reodor vil først ikke lage en snømaskin. «Je tukler itte med naturen», som han sier. Men nysgjerrigheten og stoltheten vinner til slutt, og konsekvensene lar ikke vente på seg.

I «Solan og Ludvig – Herfra til Flåklypa» (2015) er det igjen et veddeløp det handler om. Krangelen med nabobygda Slidre om hvilken bygd som er den beste, har pågått i årevis, og hva er vel bedre enn et godt gammeltdags veddeløp for å avgjøre tvisten?

I 2018 tok det av i Flåklypa, da Solan og Ludvig reiste helt til månen i «Månelyst i Flåklypa». Historien er helsprø, koselig og morsom, men samtidig er det nok den svakeste spillefilmen om Flåklypa så langt.

Filmen avsluttet den nye trilogien, men vi håper dette er langt fra det siste vi har hørt fra gjengen i Flåklypa.

FLÅKLYPA GRAND PRIX (1975) Foto: Caprino Studios

KULE KIDZ GRÅTER IKKE

(2013, anbefales fra ni år)

Dette er en sterk, veldig trist, men samtidig oppløftende barnefilm om fotballjenta Anja, som får kreft. Anja går i syvende klasse, og det er bare et halvt år igjen til hun skal begynne på ungdomsskolen. Anja drømmer om å bli fotballspiller, og de fleste friminuttene går med til å sparke ball. Hun er en tøff jente, og når klassekameraten Jonas sier at jenter ikke er flinke til å spille fotball, sier hun tydelig fra.

Men en dag må Anja på sykehuset. Hun har fått leukemi og må på cellegiftkur med en gang. Livet til familien snus på hodet, men Anja holder motet oppe og er fast bestemt på å kjempe for å bli frisk.

Sterk og inspirerende

Det er modig og viktig at man vier en helaftens spillefilm til et så tøft tema som kreftsyke barn. Filmen balanserer alt det triste med varme, kjærlighet og gledene i livet – som å spille fotball sammen med venner. En del av budskapet går ut på at selv den verste tragedie kan resultere i noe godt. Måten Anja sine venner, læreren og hele klassen stiller opp for henne er forbilledlig og inspirerende. Filmen legger til rette for gode samtaler, vekker omtanke og gir økt innsikt i livets vanskelige sider.

De unge skuespillerne gjør en imponerende prestasjon. Troverdigheten til filmen er helt avhengig av at vi tror på og føler med alle karakterene, og det har filmskaperne lykkes usedvanlig godt med.

«Kule kidz gråter ikke» er ingen dramatisk film, og har aldersgrense tillatt for alle. Men dette er ikke en film for de yngste. For elever på mellomtrinnet i barneskolen og ungdomsskolen derimot, er dette en usedvanlig god film som kan gi verdifull innsikt i forhold til alvorlig sykdom, styrken i kjærlighet og hva det betyr å være menneske.

GILBERTS GRUSOMME HEVN

(2016, anbefales fra seks år)

Det er ikke lett å være Gilbert. Han er superallergisk mot egg, og spyr som bare det om han får litt i seg. Det har gjort ham til et mobbeoffer, og av den grunn er Gilbert lykkelig når familien flytter. Enda bedre blir det når han møter nabojenten, som inviterer ham til å spille på ishockeylaget. Men Gilbert skal snart rote det til for seg selv, og det blir enda verre når Gilberts selvopptatte tante Doris dukker opp.

Denne filmen forteller en litt sprø historie som bruker mye humor for å vise hvilke problemer man kan havne i hvis man skjuler viktige ting og ikke tør å være seg selv. Samtidig forstår vi at mobbeofferet Gilbert ikke er ærlig fordi han er redd for å bli plaget. Budskapet blir dermed at det er bedre å gjøre seg litt sårbar og ta en sjanse på at man blir godtatt slik man er – med både sine gode og dårlige sider. Tante Doris er også en flott karakter som belyser temaet fra en annen side. Det er lett å forstå hvor teit det er å mobbe andre når hun som voksen begynner å mobbe Gilbert. For barn fra aldersgrensen er dette super og lærerik underholdning som treffer en flott balanse mellom humor, alvor og spenning.

DYRENE I HAKKEBAKKESKOGEN (2016, anbefales for alle)

Thorbjørn Egners klassiker formidles på en flott måte med sang, humor og litt spenning i denne vellagede animasjonsfilmen. Filmen har en flott og karakteristisk stil, og balanserer fint mellom drama, musikal og komedie. Det er veldig kjekt å se pepperkakebakesangen og alle de andre klassiske sangene. Og Mikkel Rev har en akkurat passe blanding mellom slem og snill.

DOKTOR PROKTORS PROMPEPULVER (2014, anbefales fra seks år)

Dette helsprø eventyret er basert på Jo Nesbøs barnebok med samme navn, og det er tydelig at det står en dyktig forfatter bak historien. Her presenteres vi for et helstøpt univers, der man ved hjelp av et sprøtt premiss, sjarmerende og morsomme karakterer og akkurat passe absurde slemminger skaper et fengslende og veldig underholdende eventyr.

AMUNDSEN

(2019, anbefales fra tolv år)

Dette er en kald film. Scenene fra isødet knaker av kulde, og personskildringen er like kald. Her tegnes et bilde av en sterk, sta og til tider nådeløs mann. Historien fortelles fra brorens perspektiv, noe som åpner for at vi kan reflektere og gjøre egne resonnement om Amundsen som person. Filmen handler om en viktig og stolt del av Norges historie, og egner seg utmerket for ungdom.

KEEPER'N TIL LIVERPOOL

(2010, anbefales fra syv år)

13 år gamle Jo får oppleve hvor komplisert ungdomstiden kan være i denne morsomme og sjarmerende komedien. Fantasisekvensene, som viser Jo sine forestillinger om fryktelige konsekvenser av helt dagligdags hendelser, er veldig morsomme. Jo gjør mange feil, men til slutt lærer han at ærlighet er det eneste som fungerer for å ta et oppgjør med fortiden og forandre seg til det bedre.

KON-TIKI

(2012, anbefales fra ni år)

Historien om Thor Heyerdahls fantastiske ferd over Stillehavet er blitt et storslått, spennende og visuelt imponerende eventyr. Bildene er fantastisk flotte, og havet fremstår som en mektig, uendelig vakker og til tider nådeløs naturkraft. Barn og unge kan lære mye verdifullt om bragden til Heyerdahl, men merk at filmskaperne har tatt seg friheter i forhold til hva som virkelig skjedde.

PSYCHOBITCH (2019)

- Elling (2001)
- Kongens nei (2016)
- Den 12. mann (2017)
- Veiviseren (1987)
- Yohan – Barnevandreren (2010)
- I et speil i en gåte (2008)
- Skjelvet (2018)

Les mer om disse og flere filmer på barnevakten.no/film

POPCORN OG FILM ER KVALITETSTID I FAMILIEN

Familien på Konnerud forbinder film med popcorn og kos. Men med to gutter i ulik alder kjenner mamma Vibeke også på utfordringene. Det har vært noen skumle filmopplevelser som har gått på bekostning av nattesøvnen.

TEKST: HEGE KASPERSEN

«En filmkveld kan samle familien på samme måte som middager kan»

Når jeg kommer til det vesle rekkehuset på Konnerud kan jeg høre trommelyd som slår ut fra veggene.

– Velkommen inn, sier Vibeke, som er mor i huset og tar imot utsendelsen fra Barnevakten.

I stua, som er godt tilrettelagt for en perfekt filmkveld, hilser jeg på de to sønnene hennes. Tinius er 11 år gammel og Philip er fylt 15 år. Det nye trommesettet jeg hørte tilhører Tinius.

Koser seg med film

I dag er det imidlertid filmvanene til familien som er tema, og det er tydelig at det engasjerer. Film er populært hos guttene, og mamma Vibeke forteller at familien ofte ser en film når de skal ha litt kvalitetstid sammen.

– «Dum og dummere» er en type

film vi gjerne ser da, sier hun.

– Ja, den er gøy, istemmer Tinius og legger til at det er morsomt å se slike gamle filmer, selv om man kan bli litt lei av dem innimellom.

Men det er ikke alltid like lett å finne en film som passer for alle når man har barn i forskjellige aldre.

– Det blir gjerne slik at noen ganger ser jeg og mamma film sammen, og en annen gang ser mamma en film med Philip, forteller Tinius.

– En filmkveld kan samle familien på samme måte som middager kan. Vi kan prate om filmen i etterkant og tøyse med morsomme fraser, eller diskutere viktige temaer med filmen som utgangspunkt, sier Vibeke.

– Vi så liksom mye mer på film sammen før, men det er som om aldersforskjellen mellom oss er blitt

større nå, sier Tinius.

– Ja, det er på en måte som om det er mer forskjell på aldersgrensene, legger Philip til.

Bevisst på aldersgrenser

Det er viktig for Vibeke at barna hennes har respekt for aldersgrensene, og guttene forteller at de er bevisste på det.

– Jeg tror aldersgrensene er satt av en grunn, og at de er gjennomtenkte, men det kan jo hende at guttene ser en film med en aldersgrense som er over alderen deres innimellom, forteller Vibeke.

Philip forteller at han ikke får lov til å se 18-årsfilmer, men da han var 14 år så kunne filmer med 15-årsgrense være greit å se, hvis filmen ikke var av de skumleste.

Tinius (11), Philip (15) og mamma Vibeke (oppe til venstre) har noen filmtips til Barnevaktens lesere. «Den 12. mann» (2017) er mamma's favoritt, mens guttenes anbefalinger inkluderer «Step Brothers» (2008) og «Børning» (2014).

– Hvis det er skikkelig skummelt så vil jeg jo helst at du ser den sammen med noen, sier Vibeke.

Med Tinius har det på den annen side vært en liten utfordring at han har kamerater som noen ganger får lov til å se filmer med høyere aldersgrense, forteller Vibeke.

– Det er en utfordring for deg, ler Tinius, før han peker mot døren og reiser seg fra stolen med et smil.

– Jeg bare fyker «av sted»!

Mamma Vibeke ler og rister på hodet.

Liker mange typer film

Når jeg spør hvilke typer filmer guttene liker best, så mangler det ikke

«Det kan jo hende at guttene ser en film med en aldersgrense som er over alderen deres innimellom»

på eksempler. Philip forteller at Tinius egentlig ser mest på 12-årsfilmer.

– Ja, eller ni- og seksårsfilmer, legger Tinius til. Han er veldig glad i Disneyfilmer, og «Aladdin» var også den siste filmen familien så sammen på kino.

– Jeg liker litt sånn science fiction

og filmer om verdensrommet, sier Philip.

– Bare det ikke blir veldig rart. Det er utrolig hvordan man bygger raketter, og at man har ofret menneskeliv for å komme til verdensrommet.

Han trekker frem filmen «The Martian», med Matt Damon i hovedrollen, som blant annet handler om hvordan hovedpersonen prøver å overleve på planeten Mars.

Komedier og familiefilmer er andre favorittsjangre blant guttene, og Tinius trekker «De Utrolige» som en favoritt.

– Jeg liker også å bli litt skremt, så litt sånn barneskrekkefilm er gøy, legger han til.

«Trolljegeren hadde egentlig ikke så høy aldersgrense tror jeg, men det bare ble sånn at jeg ikke fikk sove»

«Trolljegeren» (2010) er en tulleddokumentar som byr på mange skumle scener der hovedpersonene avdekker «sannheten» om trollene i den norske fjellheimen. Aldersgrensen er elleve år, og Barnevakten anbefaler den ikke for yngre barn.

Når jeg spør om hva han mener med skumle filmer, da trekker Tinius frem at «Askeladden – I Dovregubbens hall» var en film han skvatt litt av.

Fredag er filmkveld

Selv om familien ikke har like mange filmkvelder sammen nå som de hadde tidligere, så forteller Vibeke at fredager er den dagen det oftest blir filmkveld.

– Film er jo kos. Fredager er jo da man kan samles etter uka, når alle har vært overalt, sier hun.

Tinius synes at noe av det som er mest stas med filmkveld er popcorn, selv om det blir litt popcornskall

«Det blir liksom ikke ordentlig julestemning uten en god julefilm»

mellom tennene.

Alle tre er enige om at julen er den tiden de ser mest på film sammen.

Da går det mange gode filmer på tv som de ikke vil gå glipp av.

– Det blir liksom ikke ordentlig julestemning uten en god julefilm, sier Philip entusiastisk.

Og i julen er det ikke så vanskelig å finne filmer alle har lyst til å se.

– «Alene hjemme»-filmene er jo

kjempemorsomme. De ser vi minst en gang i året, sier Vibeke.

Påske er også en tid da de ser litt film sammen.

– Da har vi sånn tradisjon med pappa at vi ser «Politiskolen», forteller Tinius.

Det er en filmserie som både far og sønner ler godt av.

Ubehagelige opplevelser

Selv om film har et positivt fortegn i familien har begge guttene hatt ubehagelige opplevelser med film. Tinius forteller at en gang måtte pappa sitte utenfor rommet helt til han hadde sovnet.

– Stakkars pappa, sier Tinius og

Tinius, Philip og mamma Vibeke har funnet seg til rette i sofaen og er klare for et gjensyn med Lloyd og Harry i «Dum og dummere» (1994).

«Fredag er oftest den dagen det blir filmkveld»

ristet litt på hodet.

Philip har på sin side opplevd å ikke få sove etter at han så en skummel film.

– Jeg så «Trolljegeren» for lenge siden. Det var en litt brutal film hvor man gikk rundt og jaktet på troll i skogen. Den hadde egentlig ikke så høy aldersgrense tror jeg, men det bare ble sånn at jeg ikke fikk sove. Jeg pratet litt med mamma om det etterpå, forteller han.

Philip legger også til at «Harry Potter»-filmene skremte ham litt i starten.

Favorittfilmer

Familien forteller at det varierer litt hva som er utslagsgivende for hvilken

film de velger å se sammen.

Philip forteller at han aldri har vært spesielt opptatt av hvilke skuespillere som er med i filmen.

– Når vi skal velge film som alle tre skal se, er kanskje sjangeren mest viktig. Og vi liker å se nye filmer, sier han, noe lillebror er helt enig i.

– Vi velger jo gjerne filmer vi har fått anbefalt, sier Vibeke.

Alle tre har noen favorittfilmer, og de vil gjerne dele noen tips til andre familier.

Tinius synes at «Good Boys» er en veldig bra film. Den har næringsgrense.

– Den er kanskje ikke sånn superbra, men du klarer ikke stoppe å se den, forteller han.

– Og hvis noen ikke har sett «Børning»-filmene, så anbefaler jeg de. Men man må starte med den første, ellers så skjønner man ingen verdens ting.

«Step Brothers» er storebror Philip sitt filmtips.

– Jeg synes den er veldig morsom.

Når mamma Vibeke får spørsmål om favorittfilm må hun tenke seg litt om.

– Jeg er jo litt sær jeg da, og er veldig glad i filmer med en litt dyp historie. Så en film som «Den 12. mann» var jo helt himmel for meg, forteller hun.

– Ja, den er skikkelig god, legger Philip til, selv om han synes at den var litt brutal til tider. ■

LATTER OG TÅRER TIL FILMKVELDEN

En god filmkveld med familien kan bidra til å skape samhold, glede og være et startpunkt for gode samtaler.

TEKST: RUNE H. RASMUSSEN

Å finne filmer som passer for hele familien er ingen stor utfordring. Utvalget er stort og mulighetene mange. Men når man i fellesskap skal bli enige om én tittel som alle har lyst til å se, og som ingen har sett før, da er nok utfordringen litt større. Og dersom man i tillegg vil ha en film med et godt budskap, da kan det ta lang tid å bestemme seg. I slike tilfeller har vi i Barnevakten erfart at en liste med tips kan være til stor hjelp.

Mye å velge blant

Det finnes utallige filmer som fortjener en plass på disse sidene. Klassikerne «Trollmannen fra Oz» (1939), «Mary Poppins» (1964) og «The Sound of Music» (1965) er alle strålende familiefilmer med gode historier og flott musikk. «Løvenes konge» (1994) og «Pingvinenes marsj» (2005) er blant de mange filmene med dyr i hovedrollene som er så populære blant både liten og stor. Alle Disney sine tegneserieklassikere og Pixar sine animasjonsfilmer (*se side 44*) må også nevnes.

«Tilbake til fremtiden» (1985) og «En ny dag truer» (1993) byr også på smart underholdning med et gjennomtenkt budskap. Vi kan heller ikke glemme animasjonsfilmer som «Grusomme meg» (2010), «Bolt» (2008) og «Zootopia» (2016).

På de følgende sidene har vi inkludert et variert utvalg av de beste familiefilmene fra den søkbare databasen av filmanmeldelser på barnevakten.no/film.

THE BLIND SIDE

(2009, anbefales fra syv år)

Denne Oscar-belønnede filmen forteller den sanne historien om Michael Oher, en vanskeligstilt og storvokst tenåring som får en ny sjanse når en rik sørstatsfamilie tilbyr ham et hjem. Dette er et hjertevarmende og inspirerende drama som fremmer nestekjærlighet, ydmykhet og verdien av å tilhøre en familie.

Filmen bærer tydelig preg av å være produsert innenfor Hollywood-systemet, med sitt fokus på følelser og relasjoner fremfor en mer realistisk skildring av Michaels bakgrunn. Dette kan ses på som en svakhet, men det styrker også budskapet om medmenneskelighet, samtidig som filmen passer supert for hele familien.

THE GREATEST SHOWMAN

(2017, anbefales fra seks år)

En feiende flott musikal som gir en frisk tolkning av livet til den amerikanske showmannen P. T. Barnum og hans sirkus med menneskelige «kuriositeter».

Phineas Taylor Barnum vokser opp som skreddersønn, og drømmer om å gjøre det stort. Gjennombruddet kommer når han starter et show med alle mulige «friker», alt fra en skjeggete dame til verdens høyeste mann.

Sirkuset sprer stor glede blant underklassen, men overklassen anser Barnum som søppel. Barnum er likevel fast bestemt på å bli akseptert av overklassen, og det blir starten på en ny fase i livet hans, en fase der han må finne ut hvem han virkelig er.

Storartet underholdning

«The Greatest Showman» er virkelighetsflukt fra Hollywood av beste merke. Historien forteller om kar-

rieren til den berømte P. T. Barnum, uten at den gir seg ut for å være spesielt realistisk. Men det er heller ikke poenget, virkelighetens hen-

delser brukes bare som et bakteppe for å presentere en frisk og rørende fortelling uten store pretensjoner.

Flott om likeverd

Likevel er tematikken rik og ambisiøs. Aller tydeligst er budskapet om likeverd. Barnum samler en gruppe mennesker som blir sett ned på og behandler dem som likeverdige, skaper et fellesskap og lar dem bruke sine talenter. Filmen gjør det klinkende klart at alle er verdifulle og skal være stolte av den de er. Filmen er et flott eksempel på hvordan uhøytidelig og urealistisk underholdning kan brukes til å formidle et dypere, viktig budskap.

EVENTYR I ARKTIS

(2016, anbefales fra seks år)

Dette er en strålende tegnefilm om den tøffe jenta Sasha, som legger ut på ekspedisjon mot Nordpolen for å redde bestefaren og familiens ære. Filmen begeistrer med en særegen, flott animasjonsstil og en gripende historie om sterke mennesker.

Utviklingen til Sasha er en flott karakterstudie som man kan lære mye og bli inspirert av. Her møter vi en sterk ung jente som drives av kjærlighet, visshet og vilje. Hun forstår hva bestefaren har tenkt, og selv om hun motarbeides av alle så står hun på sitt. Det fører henne helt alene ut i verden, der hun møter alt fra vulgære sjøfolk og lurendreiere som vet å utnytte en naiv jente, til godheten blant ærlig arbeidsfolk. Sasha må legge fra seg rikmannsnykkene, og lærer både å gjøre og sette pris på en ærlig dags arbeid.

HUGO CABRET

(2011, anbefales fra syv år)

Filmmagi fra Martin Scorsese. Gjør deg klar for en fantasifull, spennende, morsom og rørende film som egner seg utmerket for hele familien.

Historien presenterer et mysterium som er originalt og rørende, samtidig som fortellingen krydres med fart, spenning og humor. Det finnes flere lag av mening formidlet ved hjelp av rik symbolbruk, samt noen morsomme historiske referanser. Hovedbudskapet handler blant annet om å finne sitt formål i livet. Hugo elsker å reparere mekaniske ting, men det han egentlig vil reparere er sin egen sorg og ensomhet. Når han får sjansen til å reparere et annet menneskes sorg, åpner det seg en mulighet for at han selv også kan få det bedre – om enn på en litt annen måte enn han hadde tenkt seg. Denne filmen anbefales varmt til en filmkveld for både barn og voksne.

PADDINGTON

(2014, anbefales fra seks år)

Bjørnen Paddington er fra Perus dypeste jungel, men en naturkatastrofe fører ham til London. Det blir imidlertid ingen lett sak å tilpasse seg storbyen for en liten, jungelvant bjørn. Heldigvis møter han familien Brun, men det er bare starten på et feiende flott eventyr.

Historien har en fin blanding mellom humor og varme, der vi virkelig får sympati for og kan le av alle de sprø påfunnene til den vesle bjørnen og familien Brun, som alle er litt rare på hver sin måte. Filmen har også et fint – og moderne – budskap om hva som utgjør en familie, samtidig som karakterene har personligheter og utvikler seg på måter som gir små innblikk i hvordan vi er skrudd sammen. Det korte tilbakeblikket som viser herr Brun før og etter han fikk barn, er for eksempel både innsiktsfullt og kjempemorsomt.

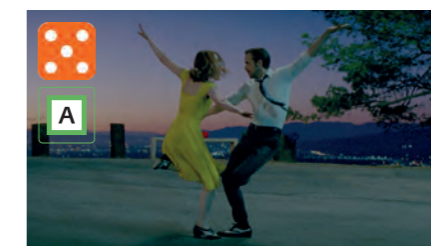
«Paddington» en vellaget, lattervekkende og varm film som passer utmerket for hele familien.

INSTANT FAMILY

(2018, anbefales fra ni år)

Pete og Ellie er et ektepar som aldri seriøst har vurdert å få barn, så når de først bestemmer seg for å starte familie, synes de at det å bli fosterforeldre er en god idé. Denne filmen er et sjarmerende, rørende og ektefølt forsøk på å formidle et viktig budskap om vanskelige tema. Det er ingen toppfilm, men samtidig er historien så inspirerende at den kanskje kan skape en liten forskjell.

LA LA LAND

(2016, anbefales for alle)

Flotte musikalnumre, en rørende kjærlighetshistorie og en nostalgisk hyllest til Hollywoods storhetstid. Dette er hovedingrediensene i det som er en ytterst velprodusert film. Filmen bygger opp en varm og nostalgisk stemning, der vi følger hovedpersonene Mia og Sebastians opp- og nedturer. Filmen kan trygt ses av hele familien, men den passer nok aller best til ungdom og voksne.

AMAZONIA

(2013, anbefales fra seks år)

En liten capuchin-ape befinner seg på et lite transportfly som må nødlande midt i Amazonas. Den vesle apen våger seg forsiktig ut i jungelen, der han kommer over et imponerende mangfold av dyr, insekter, planter og vekster. Alt er vakkert og fascinerende, men noe er også litt skummelt og ekkelt. Snart havner han på en lang ferd gjennom regnskogen, nedover den store elven.

Uten et eneste ord skildrer filmen det ubegripelig flotte dyre- og plantelivet i Amazonas. Det er knapt et menneske med, og dyrene er bare seg selv – dette er nesten mer for en naturdokumentar å regne enn en spillefilm. Hvordan filmskaperne har fått en liten ape til å formidle så mye gjennom kroppsspråk er vanskelig å begripe. Noen av scenene der ulike dyr interagerer er rett og slett fantastiske. Dette er et fascinerende og unikt eventyr som vekker naturglede, nysgjerrighet og engasjement for å bevare regnskogen.

HIDDEN FIGURES

(2016, anbefales fra ni år)

Virkelighetsbasert og kritikerrost drama om de afroamerikanske kvinnene som på 1960-tallet var ingeniører, matematikere og assistenter hos amerikanske NASA. De bidro i stor grad til USAs suksess i romkappløpet, men ble diskriminert og undervurdert på grunn av hudfargen. Dette er et underholdende drama som samtidig tar opp et viktig tema til refleksjon, samtale og ettertanke.

INSPIRERT AV «E.T.» TIL Å BLI FILMSKAPER

TEKST: KRIS MUNTHE

Grethe Bøe (nummer to fra høyre) under innspillingen av en scene på settet til «Operasjon Mørkemann» (2018).

Det var et kinobesøk med bestefaren som tente gnisten for filmproduksjon hos regissør Grethe Bøe. Hun har nylig vært kinoaktuell med barnefilmen «Operasjon Mumie».

«Det var da forståelsen for kraften i mediet ble vekket, og som senere i tyveårene gjorde det klart for meg at jeg ville lage film»

Å lage film er langt mer krevende enn man skulle tro. Mange prosjekter går rett i vasken på grunn av manglende finansiering, til tross for utallige timer med hardt arbeid i forkant. Det krever en stå-på-vilje og evne til å holde ut i tøffe tider, forteller tobarnsmor og regissør Grethe Bøe, som har laget flere filmer for både barn og voksne.

Gnisten for filmproduksjon startet imidlertid i egen barndom da morfaren tok henne med på et kinobesøk i hjembyen Kristiansund.

– «E.T.» ble en spektakulær opplevelse for meg. Jeg hadde ikke vært i en kinosal før og opplevd en slik film. Det var et møte med en nydelig historie som var

godt fortalt om gutten Elliot og et sjarmerende romvesen. Og så var det den ikoniske scenen med sykkelen foran månen. Det var da forståelsen for kraften i mediet ble vekket, og som senere i tyveårene gjorde det klart for meg at jeg ville lage film, sier Bøe.

En av barnefilmene hennes, «Operasjon Arktis» (2014), handler om tre søsken som må overleve etter å ha blitt etterlatt uten voksne på øya Spitsbergen på Svalbard. Og historien om hvordan denne filmen ble til, er unik, ifølge filmskaperen.

– Jeg er oppvokst med barneboken som Leif Hamre har skrevet og fant den frem igjen når jeg selv ble mor. Når jeg skulle lese den for sønnen min, ble han så

oppslukt at jeg ikke fikk lov til å legge den bort. Han ga klar beskjed om at denne måtte jeg lage film av. Det skulle vise seg å ta tretten år før filmproduksjonen var ferdig, men sønnen min var fornøyd med resultatet til slutt, forteller Bøe, som for øvrig snakker varmt om Hamre sine bøker.

Barn tåler å se filmer som er «annerledes»

Filmproduksjon byr på lange dager og mye arbeid, sier Bøe, og barna hennes har derfor fått være med i prosessen og tilbrakt sin andel av barndommen på filmsett. I tillegg har morens yrke påvirket filmvalget i hjemmet.

– Sønnen min har sett alt mulig av film, også vanske-

lig tilgjengelige filmer som produksjoner av Tarkovsky for eksempel. Jeg tror at barn er åpne for kunstfilmer som ikke nødvendigvis er direkte barnefilmer, så lenge det ikke er vold eller tøff tematikk. Barn og unge er mer mottakelige enn vi voksne antar og kan være empatiske og fordomsfrie. Ofte undervurderer vi deres intellektuelle kapasitet når de i realiteten er åpne og nysgjerrige. De har ikke vondt av å få innblikk også i modent innhold på film, sier Bøe.

Selv har hun en nokså bred smak når det kommer til mediet. Hun liker filmer på tvers av sjangre så lenge disse er godt laget.

– For meg må det være en god historie i bunn, og i

Grethe Bøe har regissert en rekke kritikerroste barnefilmer. Øverst fra venstre: «Operasjon Arktis» (2014), «Operasjon Mørkemann» (2018), «Titanics til liv» (2007) og «Operasjon Mumie» (2019).

«Jeg tror at barn er åpne for kunstfilmer som ikke nødvendigvis er direkte barnefilmer, så lenge det ikke er vold eller tøff tematikk»

tillegg til et godt håndverk må det være noe der som er viktig for regissøren å formidle. Da blir jeg trukket inn i filmen. Det lages nok av filmer som er velproduserte, men som likevel ikke formidler noe spesielt. En actionfilm kan være god i seg selv, så det handler ikke om sjanger, men hjertelinjen i det jeg selv lager, handler om hva jeg ønsker å fortelle til seeren. Det må skinne gjennom, sier Bøe.

Filmer for barn må ikke «dummes ned»

Når barn, og ikke voksne er målgruppen, må det også være en forskjell i hvordan film blir laget, forteller Bøe, som i stor grad skriver manus selv. For henne er det viktig å respektere barna og unngå å «dumme ned» innholdet.

– Barn har mindre referanseramme enn det voksne har, og man må ta hensyn til at de ikke har den samme livs-

erfaringen. Innholdet skal være håndgripelig ut ifra alderen deres og noen ganger må kontekst forklares. Men samtidig skal det utøves respekt for at barn er reflekterte og intelligente. Jeg husker selv som barn forskjellen på når voksne pratet med «babyspråk» til meg eller om de henvendte seg til meg som en med forståelse og intelligens. Barn som publikum skal behandles med samme respekt, sier Bøe.

Samtidig er det virkemidler som kan brukes i filmer for voksne som ikke egner seg for barn, presiserer Bøe.

– Sterk vold, seksuelt innhold og ondskap kan barn godt bli spart for. Her skal man trå forsiktig fordi barn er veldig vare på stemning og følelser. Det kan godt være noe skummelt som skjer i filmen, og det kan være kriblende og gøy med en spenningsstopp. Men til slutt skal barna sitte igjen med en følelse av å ha mestret det.

De skal ikke sitte igjen med angst eller skrekk. Filmen kan gjerne inneholde noe skummelt, men det må være innenfor det barn kan gripe og mestre, mener Bøe.

Når blir det for skummelt for barn?

Regissøren har måttet være bevisst og nøye med å finne balansen mellom det å skape spennende, men også barnevennlig innhold i hennes filmer.

– Det er en forskjell på ytre og indre trussel. Og sistnevnte er ikke noe for barn. Hvis det er et menneske som man egentlig skal stole på, for eksempel en forelder, men som viser seg å være ondt – det er et forferdelig, eksistensielt scenario som barn ikke skal måtte håndtere. Mitt mål har vært å skape en spenningskurve rundt noe barn kan forholde seg til. I «Operasjon Arktis» kan det være skummelt med en isbjørn som dukker opp, men det er også et håndgripelig scenario. Det er en ytre fare som hovedpersonene i filmen må mobilisere seg mot. Det er et eksempel på gode grøss med adrenalin og mestring, kontra det å presentere uforståelig ondskap for barn. Det er viktig å bygge opp tilliten barna har til omverden. De må sitte igjen med en god følelse til slutt, sier Bøe.

Filmskaperen forklarer at hjernen og kroppen på mange måter reagerer på lignende vis på skremmende scenarioer, enten de blir opplevd direkte, eller om de blir hørt eller sett på film.

– Men her er det store forskjeller mellom barn, og som forelder kjenner man barna sine best selv. «Operasjon Arktis» var kjempeskummelt for noen selv om de var gamle nok til å se filmen. Andre barn som var yngre, tok det helt fint. Så da er det lurt å lese seg opp i forkant på blogger og nettsider som har fokus på barnevennlighet omkring film, og ikke ta utgangspunkt i rene filmanmeldelser som ikke tar høyde for dette, mener Bøe.

Fra bok til film – vanskelige prioriteringer

Noe annet Bøe tar opp er at bok og film er to vidt forskjellige medier. Ved filmatiseringen av bøkene til Jørn Lier Horst om «Detektivbyrå nr. 2», var det ikke alltid like enkelt for regissøren å prioritere hva som skulle ut av historien og hvor mye nytt som skulle tas inn.

– Veldig mye av det som er i bøker fungerer ikke på film. Det kan være indre monolog, implisitt informasjon

«Det skal utøves respekt for at barn er reflekterte og intelligente»

og lange beskrivelser. Som manusforfatter må jeg da faktisk tolke og dikte til ganske så mye. Film er på et vis overfladisk og fremstiller bare det du hele tiden ser og hører. Alt reduseres til her og nå. Litteratur kan i tillegg bestå av alt du føler og tenker, sier Bøe.

«Operasjon Mumie» er et godt eksempel på hvordan regissøren har tatt kreative grep som ikke nødvendigvis kommer frem i boken.

– Kjernehistorien er om en mumie, et spennende eventyr med relikvier fra Egypt og en skurk som vil stjele en gullmaske. Men for meg var det også viktig å formidle noe om Tutankhamon og at barna skulle lære noe av det. Faraoen var jo bare et barn selv, på alder med de i salen, og et ensomt barn i en voksenstyrt verden. Det håper jeg resonnerer hos publikum. Akkurat det aspektet kom ikke frem i boken, men er noe jeg selv har interessert meg for, sier Bøe.

– Så denne filmen er i bunn en klassisk røverhistorie. Noen i publikum ser kanskje bare historien om en dyr gjenstand som blir stjålet.

Men hjertelinja, og regien jeg skaper selv, er historien om barna i filmen og empatien de har seg imellom.

Barneskuespillere lever seg inn i rollen

På filmsett har Bøe jobbet både med voksne og barn som er skuespillere. Man skulle kanskje tro at det var enklere å veilede voksne med lang erfaring i yrket, kontra barn som er ferske?

– På en måte er det enklere å jobbe med voksne fordi man bare behøver å instruere og si hva de skal gjøre, men jeg elsker å jobbe med barn. De har en naturlig intuisjon som er unik og en evne til lek og nærvær. For å få barn i best modus må jeg skape stemningen slik at de faktisk kjenner på den. Jeg kan bruke eventyrstemme og fortelle barna at de skal snike seg rundt eller bevege seg på en bestemt måte. Når barna er i stemning finnes det ikke noe mer autentisk, sier Bøe.

Selv om det bare er en kort stund siden «Operasjon Mumie» ble lansert på kino, må store og små bare vente i håp om at flere filmer om detektivene Tiril og Oliver er i emning. Regissøren kan nemlig ikke røpe hva som er i planene akkurat nå. I mellomtiden får vi belage oss på å gjenoppdage «Operasjon Mørkemann» og «Operasjon Arktis» for å fylle ventetiden. ■

«Jeg elsker å jobbe med barn. De har en naturlig intuisjon som er unik og en evne til lek og nærvær»

DET BESTE TIL DE YNGSTE

Bare det beste er godt nok når det er tid for filmstund for de yngste barna.

HOKUS POKUS ALBERT ÅBERG

(2013, anbefales for alle)

Denne flotte norske filmen om Albert Åberg anbefales på det varmeste for de yngste.

Albert Åberg fyller snart syv år, og det han ønsker seg aller mest er en ny hund. Men det ser ikke ut til at ønsket skal gå i oppfyllelse. Pappa sier at han er for liten for et så stort ansvar – med både lufting og mating hver eneste dag.

Albert er ikke enig med pappa. Han mener han er mer enn stor nok til alt mulig. Og når han møter gamle Gustav og konen hans vokser håpet. Gustav kan nemlig trylle, og ved hjelp av magi tror Albert at han kan få det akkurat slik han vil.

Flott om ansvar og ærlighet

Det er forfriskende å se en norsk animasjonsfilm som våger å være litt annerledes enn de mange fartsfylte og litt stressende barnefilmene det finnes så mange av. Denne filmen er rolig, lun, underfundig og snill – der

historien glir behagelig av gårde i akkurat passe tempo. Regissør Torill Kove er på mesterlig vis trofast mot det velkjente Albert Åberg-universet som har gledet barn helt siden Gunilla Bergström gav ut den første boken i 1972.

Historien er tilsynelatende enkel,

men under finnes imponerende kompleksitet og et flott budskap for barn. Historien blir en reise for Albert, der han utvikler seg fra en overbevisning om at han er stor nok til å ha ansvar for en hund, via en erkjennelse om at han kanskje ikke er det, for til slutt å bli en gutt som tar ekte ansvar og er ærlig med seg selv og andre.

En klok film

Dette er en ypperlig film for de yngste. Historien formidles med stor forståelse for hvordan man kan gi barn en underholdende og lærerik filmopplevelse. Filmspråket er enkelt og håndgripelig, og barn kan søke den dybde som passer dem ut fra alder og modenhetsgrad. Historien har faktisk en slik dybde at selv voksne kan få seg en liten påminnelse om barn og deres virkelighetsforståelse.

OLE BRUMM

(2011, anbefales for alle)

Det er morgen i Hundremeterskogen og Ole Brumm våkner med rumlende mage. Han er så sulten på honning, men alle krukkene hans er tomme. Dermed må Brumm rusle ut og spørre vennene sine om noen av dem kan hjelpe ham med å få stillet sulten. Det blir starten på en dag full av artige, rare og bittelitt skumle hendelser.

Denne fargerike tegnefilmen sprudler av fortellerglede og byr på en sjarmerende og lærerik historie som anbefales på det varmeste for de yngste. Hovedbudskapet dreier seg om vennskap, felleskap og viktigheten av å samarbeide. Etter filmen vil barn sitte igjen med et tydelig bilde av hvor verdifullt det kan være å sette venner foran egne behov. Filmen er usedvanlig godt egnet for de yngste, som både får underholdning og læring.

KIKIS BUDSERVICE

(1989/2015, anbefales for alle)

Det finnes to filmer om den unge heksen Kiki som starter budservice med sopelimen sin, og vi synes begge er like flotte. Én av dem er en tegnefilm, mens den andre er en realfilm.

Filmene er basert på den populære japanske barneboken med samme navn. Historien har et flott budskap der Kiki møter motgang, fordommer og så godt som gir opp før hun finner seg selv igjen. Det er ikke før hun har taklet alle vanskene at hun forstår hva det å ha tro på seg selv virkelig innebærer, og hvorfor moren har fortalt henne gang på gang at hun må møte verden med et smil. Filmen handler altså om å møte verden med optimisme og pågangsmot, men at man samtidig ikke kan forvente at alt vil gå helt prikkfritt. Begge filmene passer utmerket for alle aldre.

BIEN MAJA PÅ EVENTYR

(2015, anbefales for alle)

Bien Maja blir født litt tidlig, og det er ikke rart så nysgjerrig som hun er. Med glede og et åpent hjerte utforsker hun bikuben, men hun begynner fort å undre seg over hvorfor det er så mange strenge regler og faste roller hos biene. Maja vil ut i verden og utforske den fantastiske engen utenfor kubene, selv om hun blir fortalt at det er ganske skummelt.

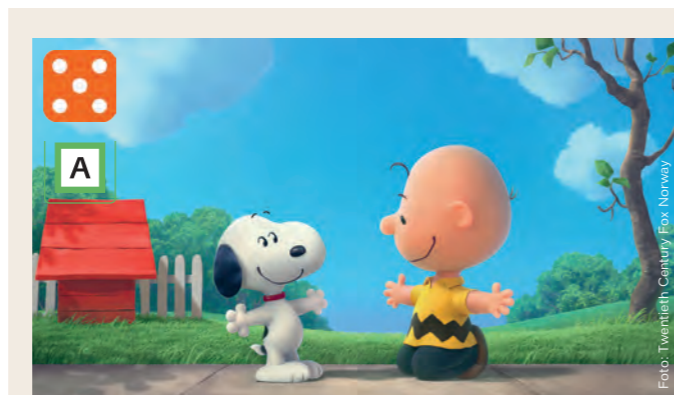
Denne filmen begynner egentlig ikke spesielt bra. Animasjonen er forholdsvis enkel, og vi presenteres for et persongalleri og et tema som ikke skiller seg nevneverdig ut. Men filmen er ikke mange minutter gammel før vi aner at her har vi en historie som har et veldig godt og gjennomtenkt budskap å by på.

Flott moral om ikke å dømme andre

Maja stiller nemlig spørsmål ved etablerte og urokelige tradisjoner. Hun forstår ikke fremmedfrykten blant biene, der andre insekter ses på med skepsis og fiendtlighet. Den vesle biejenten er faktisk så glad, åpen og uten fordommer at hun blir en trussel. Filmene inneholder en klar og positiv oppfordring til barn om ikke å dømme andre før de har møtt dem.

Og dette er bare en liten del av et rikt budskap. Her handler det om alt fra samfunnsroller, individualitet og tilhørighet, til utforskerglede og samarbeid.

Filmene henvender seg til de aller yngste, og alt som formidles er gjort på de unges premisser. Resultatet er svært vellykket. Dette er en historie barna kan reflektere over selv, samtidig som foreldre får mye nyttig som de kan snakke med barna om. Spesielt verdifullt er budskapet om hvordan man forholder seg til andre. Det finnes noen scener som er på grensen til skumle, men med en voksen ved siden av er dette en film også de aller yngste trygt kan se. Vi anbefaler filmene på det varmeste for barn opp til ti år.

SNOOPY OG CHARLIE BROWN: KNØTTENE-FILMEN

(2015, anbefales for alle)

Charlie Brown roter det meste til. En dag kommer en flyttebil, og en ny familie flytter inn i naboet. Når det viser seg å være en søt rødhåret jente går Charlie helt i spinn. Men hvordan kan et usikkert og klønete null – som Charlie kaller seg selv – bli en vinner og få en jente som «er noe» til å like ham?

Dette er en frisk og morsom film som passer for både barn og voksne, der Charlie Brown begir seg inn på en rekke sprø prosjekter for å få en jente til å like seg. Charlie går gjennom alle mulige følelser og usikkerhet, og vi som ser på lærer litt om at man aldri må gi opp, og at det ikke er nødvendig å gjøre ting så vanskelig.

Det aller beste er at Charlie gjennom hele filmen viser en omtanke og en ærlighet som i første omgang får ham til å virke som en skikkelig skrulling. Men i det lange løp viser Charlie oss at det å være snill, omsorgsfull, ærlig, modig og lite selvhøytidelig er det som betyr noe.

GUBBEN OG KATTEN: MASEKRÅKER OG BESTEVENNER

(2014, anbefales for alle)

Pettersen er en gammel gubbe som bor i et lite rødt hus. Her hugger han ved, lager rare oppfinnelser og steller med de kjærlighetssyke hønene sine. Men han er egentlig litt ensom. Derfor blir han veldig glad når fru Andersen kommer med en ny venn til ham – en liten katt som får navnet Findus.

Denne tyske filmatiseringen av Sven Nordqvists kjente barnebøker er blitt en vellykket filmatisering med en munter og barnevennlig stil. Historien om de to bestevennene og de artige påfunnene deres er både fin og morsom for de yngste. Budskapet er også flott. Best sies det i en av sangene i filmen; del med en venn, og du får dobbelt igjen.

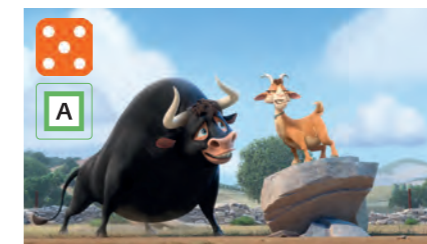
Dette er en av flere filmer om Gubben og Katten, og de er alle sammen flotte filmer for de yngste.

KARSTEN OG PETRA

(2013-2018, anbefales for alle)

De mange filmene om bestevennene Karsten og Petra er supre for de yngste, og felles for dem er at de blander humor, bittelitt spenning og et godt budskap i en koselig og sjarmerende innpakning. De ulike filmene handler om mange gøy ting, alt fra julefeiring og vinterferie, til safari, fjellvettregler og skattejakt. Du kan lese mer om Karsten og Petra-filmene på barnevakten.nofilm.no.

FERDINAND

(2017, anbefales for alle)

Sjarme, humor og et flott budskap om vennlighet og fred gjør dette til en film som anbefales for hele familien. Vi blir kjent med en artig ung okse som stiller spørsmål om sin plass i livet, og som inntar et tydelig standpunkt mot vold og forutinntatte holdninger. Budskapet presenteres i en underholdende innpakning, så her er det duket for både spenning og mye sprø og smart humor.

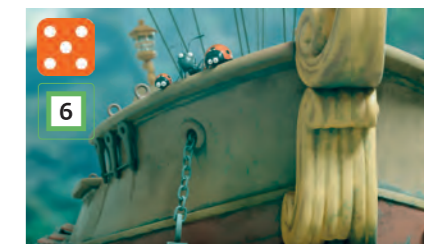
KNERTEN

(2009, anbefales for alle)

Det kan lønne seg å ha en venn som Knerten. Det synes i alle fall Lillebror, som får seg en kul kamerat og møter en søt prinsesse i den første filmen i det som har blitt en flott filmserie for barn.

I løpet av filmene gjentar Lillebror flere ganger at «det går bra», selv når han er redd og lei seg. Denne positive innstillingen hjelper ham gjennom omstillingen når han flytter til et nytt sted, og er noe barn kan lære mye av. Filmene er også en flott hyllest til fantasien. Livet til Lillebror blir mye bedre når han finner Knerten, og denne innbilte virkeligheten er noe Lillebror har godt av.

Filmene tar også opp en del «voksne» problemer, blant annet knyttet til pengemangel, noe som gir barn et verdifullt innblikk i at livet kan være vanskelig av og til, og hvor viktig det er å holde sammen da. Aldersgrensen er tillatt for alle, men merk at noen drømme-sekvenser kan være litt skumle for de aller yngste.

KULE KRYP 2

(2018, anbefales fra seks år)

Dette er en original og kul film om fire insekter som havner på eventyr i Karibien. Uten et ord formidles de morsomme og spennende opplevelsene til to marihøner, en svart maur og et annet hårete småkryp. Filmene har et rolig tempo, men den er full av artige påfunn og kan vekke barns interesse for naturen. Dette er en sjarmerende familiefilm som passer utmerket for barneskolebarn.

NEDERLAND – BEST PÅ BARNEFILM?

Visste du at Nederland er en av de ledende filmprodusentene i verden? Av barnefilm altså.

TEKST: RUNE H. RASMUSSEN

Når det kommer en barnefilm fra Nederland, da er det grunn til å samle familien og ta seg en tur på kino. Nederland har i mange år hatt en spesiell satsing på barnefilm, og gjennom det nasjonale filmfondet kan filmskaperne søke om støtte til utvikling av barnefilmer gjennom en spesiell ordning. Dette har gitt svært gode resultater i form av flere strålende barnefilmer som har fått internasjonal oppmerksomhet, blitt publikumssuksesser og vunnet en rekke priser.

Hva er så bra med nederlandsk barnefilm?

Et kjennetegn ved nederlandske barnefilmer er deres realistiske og avslappede stil. Mange av filmene handler om «ekte» barn som man kan identifisere seg med, og selv om filmene kan ha magiske elementer, så oppleves de likevel jordnære og hverdagslige. Det finnes et utall barnefilmer som foregår i fantastiske eventyruniverser, og her har de nederlandske filmskaperne gått i en litt annen retning. Det mangler ikke på humor og sjarme, men samtidig tar man opp tema som skaper innsikt i og refleksjon rundt virkelige og vanskelige problemstillinger. Filmene har blant annet tatt opp tema som kreft, sorg, vanskelige følelser, ADHD, mobbing og familierelasjoner. Temaene er alvorlige, men man behandler dem med en nyansert tilnærming der humor og varme brukes sammen med et barnevennlig filmspråk og ligger til grunn for unike filmhistorier man sent vil glemme.

MAUR I ROMPA

(2012, anbefales fra seks år)

Bram sitt første skoleår blir ikke helt som ventet. Den nysgjerrige og aktive gutten klarer ikke å sitte i ro bak skolepulten, og snart baller problemene på seg. Dette er en sjarmerende film med et modig tema som gir barn et fint innblikk i at vi alle har gode og dårlige sider.

Filmen tar opp et vanskelig tema og presenterer det på en håndgripelig måte til barn, som kan få større forståelse for at vi alle har ulike behov. Her handler det om ADHD, selv om det aldri nevnes med et ord. Men til tross for et litt alvorlig tema er filmen full av humor, varme og morsomme påfunn – og skuespillerne er så sjarmerende at det er en fryd.

LÆRER FROSK

(2016, anbefales fra seks år)

Åtte år gamle Lisa har en lærer på skolen som heter Frans. En dag avslører Lisa at Frans bærer på en stor hemmelighet; han blir forvandlet til en frosk når noen rundt ham snakker om frosker. Denne filmen oppfordrer voksne til å ta barnas virkelighet på alvor, selv om det kan være vanskelig å tro på, og den utfordrer barna til å kjempe for det de tror på. Historien er veldig artig, og vi blir involvert i hovedpersonenes indre konflikter der de må ta stilling til hvem de kan stole på og hva som er viktig å prioritere i livet.

LITTLE GANGSTER

(2016, anbefales fra seks år)

Rick er flau over den tafatte pappaen sin, så en dag sprer han rykter om at faren er en mafiaboss. Det går utmerket, og snart begynner far og sønn å oppføre seg som ekte gangstere. Filmen tar opp spennende tema om samfunn, familierelasjoner, fellesskap og mobbing. Rick og pappa blir mobbet, og velger en løgn for å takle problemene. Det fører selvsagt til komplikasjoner, og et oppgjør følger. Filmen inneholder noe voldstematikk, men der er først og fremst en komedie med mye humor og artige situasjoner.

Hest er best (2005)

Operasjon Froskeegg (2009)

Tony 10 (2012)

Kråkeungen (2013)

Sommeren med Tess (2019)

Les mer om filmene på barnevakten.no/film

TEGNEFILMENS MESTERE

TEKST: RUNE H. RASMUSSEN

MARNIE - MIN HEMMELIGE VENNING (2014) Foto: Studio Ghibli

Japanske regissører har i årtier produsert tegnefilmer med en kvalitet og dybde som er uten sidestykke i filmhistorien.

Japansk tegnefilm har en lang historie, og den karakteristiske animesjangeren er en stor industri som har mange fans over hele verden. Det er faktisk over 20 år siden japansk tegnefilm for alvor fikk sitt internasjonale gjennombrudd. I 1997 lanserte den japanske mesterregissøren Hayao Miyazaki «Prinsesse Mononoke», som virkelig satte produksjonsselskapet Studio Ghibli på filmkartet. Fem år seinere, i 2002, fikk Miyazakis «Chihiro og heksene» Oscar for beste animasjonsfilm. Siden den gang har Studio Ghibli og andre japanske produksjonsselskaper levert tegnefilmer av imponerende god kvalitet som har fått internasjonal distribusjon. De siste årene har flere av disse filmene, både klassikerne og de helt nye, fått norsk kinodistribusjon, og mange er også tilgjengelige som kjøpe- og leiefilm.

Fargerike kunstverk

Det er lett å kjenne igjen den japanske animestilen. Karakterene er tegnet med få og myke ansiktstrekk, men samtidig med presise og gjerne litt overdrevne uttrykk. Øynene er store, fargene er klare og sterke, og animasjonen av karakterenes bevegelser er myk, men kan også virke litt begrenset. Samtidig er bakgrunnene for

selvstendige kunstverk å regne. De er som forseggjorte malerier som tydeliggjør at her er alle elementer i bildet gjennomtenkt og forseggjort ned til minste detalj.

Engasjerende tema

Historiene i Studio Ghibli sine tegnefilmer er et kapittel for seg. Japanske tegnefilmer bruker ofte magiske og fantasifulle elementer, men samtidig har de en realisme som viser at man ikke vil skjule eller ufarliggjøre vanskelige tema for barn. Filmene er modige, underfundige, spørrende og utforskende – de tar opp store, komplekse og utfordrende tema som stimulerer til refleksjon og bevissthet på en unik måte. Historiene kan handle om alt fra miljøspørsmål og historie, til mer personlige tema som følelsesliv, identitet, vennskap og menneskets drømmer.

Det er også imponerende hvordan alle filmene til Studio Ghibli klarer å gjøre seg aktuelle for alle aldersgrupper og modenhetsnivåer. Filmene skildrer dype spørsmål og problemstillinger som voksne kan forstå kompleksiteten av, men skildringene har også en enkel nærhet og varme slik at barn kan få vel så mye ut av dem. Med andre ord; mesterlig, sjarmerende og lærerik underholdning for hele familien.

ARRIETTAS HEMMELIGE VERDEN (2011, anbefales fra seks år)

Historien om vesle Arrietta er en hjertevarmende perle av en film. Historien beskriver vennskapet mellom den bittelille lånerjenta Arrietta og menneskeguttens Johs, som innledes med forsiktig tilnærming, og som utvikler seg til et ubrytelig bånd der begge gir hverandre mot og beskyttelse. Filmen er forseggjort ned til siste detalj, og har et flott budskap og en fascinerende historie.

MARNIE - MIN HEMMELIGE VENNING (2014, anbefales fra seks år)

Med stor hjertevarme og strålende fortellerkunst gir Studio Ghibli oss en historie om å finne seg selv og sin plass i verden. Med utgangspunkt i en ung jentes indre kamp flettes det ut en fascinerende historie som får oss til å undre, reflektere og ikke minst ha stor medfølelse. Filmen klarer på mesterlig vis å gjøre seg aktuell for alle aldre og modenhetsnivåer.

MIN NABO TOTORO

(1988, anbefales for alle)

Denne tidløse tegnefilmperlen fra 1988 er en flott film om to søstre som går gjennom en vanskelig periode i livet, skildret med fantasi, varme og vakker filmkunst. Det aller beste ved filmen er at den klarer å kommunisere både til barn og voksne på samme tid. Mens voksne kan gå dypt i psykologisk forståelse av barn, kan barna reflektere over tema som søskenforhold og vennskap.

CHIHIRO OG HEKSENE

(2001, anbefales fra ni år)

Hayao Miyazaki sitt Oscar-belønnede mesterverk regnes som en av de beste animasjonsfilmene som er laget, og passer for hele familien. Verdenen Chihiro opplever er underfundig, rar og original, og historien er litt skummel samtidig som den er barnevennlig. Filmen åpner for undring og refleksjon, og den tør å ta opp tema som åndelig, grådighet og vanskeligstilte liv.

VINDEN STIGER

(2013, anbefales for ungdom)

Den storslåtte historien om unge Jiro, som drømmer om å fly, foregår i en turbulent periode i Japan i mellomkrigstiden og bygger på faktiske hendelser og personer. Filmen fokuserer ikke på det storpolitiske spillet i en turbulent tid, men derimot på enkeltmenneskene som drømmer og forsøker å leve. Filmen har avansert fortellerteknikk, og passer best for ungdom og voksne.

Kikis budservice (1989)

Prinsesse Mononoke (1997)

Ponyo – på klippen ved havet (2009)

Møte på Valmueåsen (2011)

Wolf Children (2012)

Fortellingen om prinsesse Kaguya (2014)

Your Name (2016)

Les mer om disse og flere filmer på barnevakten.no/film

Foto: Maria Gossé

SLIK LAGER DU DIN EGEN FILM

TEKST: KRIS MUNTHE

Ikke bli motløs av Hollywood-budsjetter og krav om dyrt utstyr. Har du en filmspire i deg, slipp den løs! Filmskaper Aurora Gossé gir råd om hele prosessen fra idé til ferdig film.

For noen er det å lage sin egen film en drøm, men også et komplisert og motløst prosjekt. Hvordan lager man en god film, og hva må til for å komme i mål?

Regissør Aurora Gossé startet også i det små, men hun har etter hvert nådd store filmsett med kinofilmer som de to nyeste «Karsten og Petra»-filmene, i tillegg til å ha produsert en rekke kortfilmer.

– Som barn var jeg interessert i det å skrive eventyr og historier. Titt og ofte fortalte jeg fortellinger rundt middagsbordet. Men det som trakk meg mot filmmediet var det at man jobbet sammen med flere, og ikke i et ensomt miljø, forteller Gossé.

– Når jeg ble eldre valgte jeg utdanningslinjer innen mediet ved Nordland kunst- og filmfagskole og Den norske filmskolen på Lillehammer. En oppgave jeg husker spesielt var på videregående. Der var oppgaven at man skulle tolke og gjøre en novelle om til film. Prosjektet var så oppslukende at jeg satt ut på nattetid og redigerte. Hele siden da har det vært viktig å beholde nysgjerrigheten og evnen til å eksperimentere, noe som er nøkkelingrediensen i det å lage film.

Fokuser på en god historie

Noen blir motløse når de setter mål for filmproduksjonen sin på linje med dyre, amerikanske kinofilmer, sier Gossé. Men i stedet for å sammenligne seg med disse, bør man heller fokusere på det å fortelle en god historie og utforske

noe man selv synes er interessant.

– En eksamensfilm jeg lagde fra Nordland kunst- og filmskole var en kortfilm på ti minutter. Den handler om en familie på biltur i Lofoten og datteren på syv år som er lei av å høre på foreldrenes kranling i forsetene. Hun svinger tryllestaven sin og samtidig får bilen motorstopp. Er det magi eller ren tilfeldighet? Filmen handler om barnet som gjennom magi prøver å samle familien igjen. Det var den første filmen der jeg følte at min stemme kom frem. Budskapet var ikke nødvendigvis at foreldre må være sammen for barnas skyld, men heller viktigheten av kommunikasjon, og at man kan havne i mønstre der man ikke ser hverandre lenger, sier Gossé.

Hva må til for å bli filmskaper?

Først og fremst må man sette seg inn i rollene som må til for å lage en film. Det er ikke et soloprosjekt, men heller

Foto: Viktor Parkrud

«Titt og ofte fortalte jeg fortellinger rundt middagsbordet»

et dugnadsarbeid, presiserer Gossé.

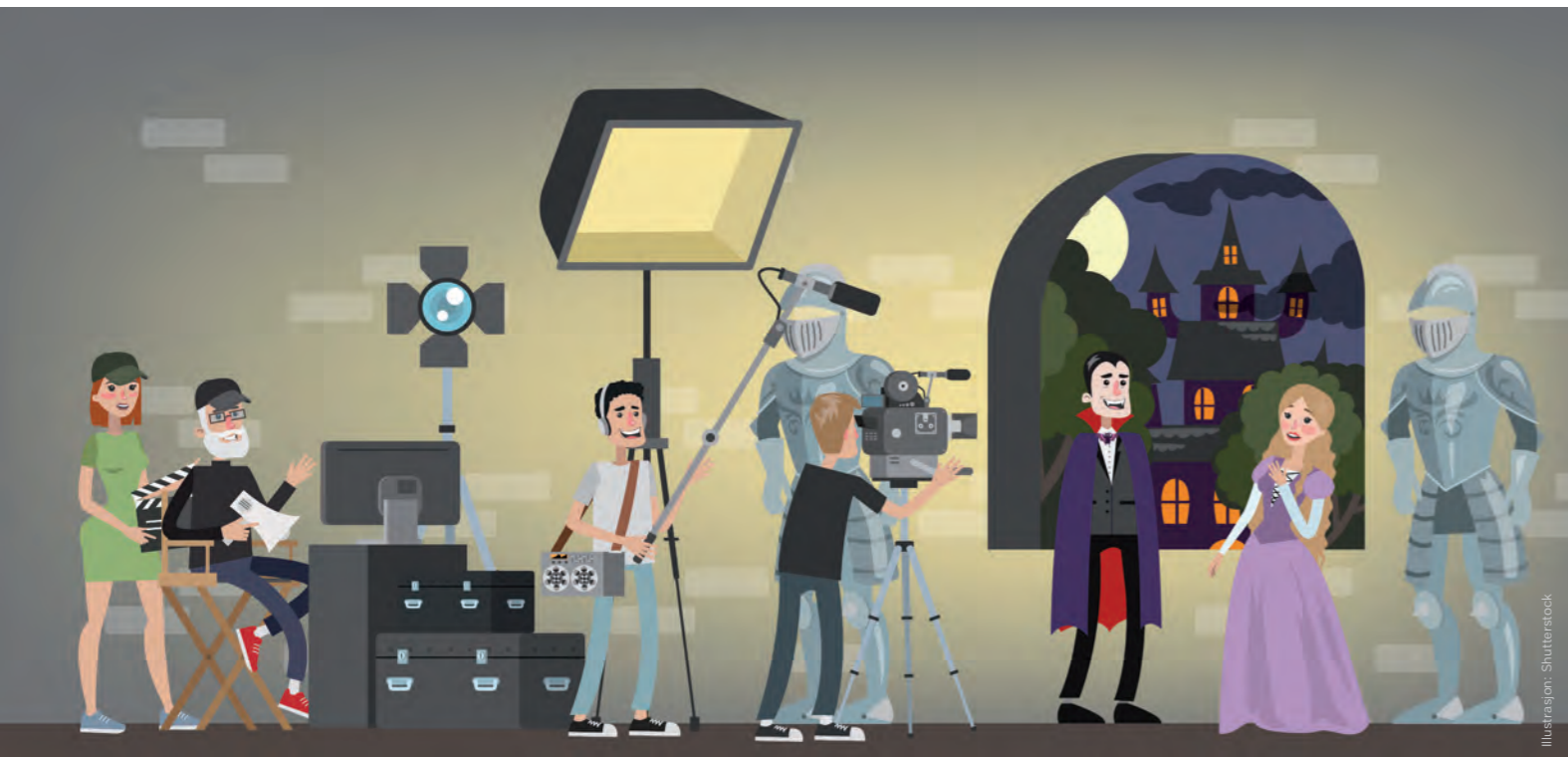
– Man er avhengig av mange roller for å komme i mål. Skuespillere, regi, fotograf, manusforfatter – ja, det er mange som må til. Jeg syntes selv at det var lærerikt å gå inn i de ulike rollene på min utdanningslinje, slik at jeg fikk større innblikk i disse oppgavene. I tillegg må man være nysgjerrig og utforskende. Man kan skape sterke historier gjennom film. Både lyd og bilder påvirker, og alt trenger heller ikke å sies rett ut. Det finnes mange virkemidler som man må prøve ut og oppdage. Husk at film er et krevende medium og det er komplisert å fortelle en historie. Ikke minst er det en hard bransje å få suksess i. Og da må man være tålmodig og ikke gi opp selv om filmen kanskje ikke ble akkurat slik man ønsket. Se heller på feiling som en nyttig erfaring å lære av til neste film. Det kan være en god drivkraft som vil gjøre deg til en bedre filmskaper, sier Gossé.

Og det som til syvende og sist kjennetegner en god filmhistorie, er evnen til å skape ny innsikt eller et nytt perspektiv hos seeren, mener Gossé.

– Jeg liker absolutt filmer som presenterer et spennende miljø eller en interessant karakter. Men jeg blir aller mest trukket mot film som klarer å berøre meg på et følelsesmessig og tenkende plan, og som klarer å fortelle meg noe nytt som jeg ikke har tenkt over eller sett før.

Et godt manus er nøkkelen

Det er fristende å bare sette i gang

med selve filmingen, sier Gossé, som allikevel påpeker viktigheten av å ha et godt manus klart før man plukker opp kameraet.

– I lengden lønner det seg å ha en god plan, selv om det er tøft å sitte gjennom prosessen. Manuset er faktisk det som tar lengst tid, mye lenger enn selve innspillingsperioden. Eksamensoppgaven min ved Den norske filmskolen måtte jeg fullføre på ett år. Den skulle bare være 25 minutter lang, men manusarbeidet tok seks måneder. Selve innspillingen og redigeringen etterpå er ganske effektivt i forhold. Verste utfall av dårlig manusarbeid er at man kan ende opp med å sette seg fast eller gå feil om man ikke har gjort en god nok jobb. Og da er mye av arbeidet bortkastet. I starten er det fort gjort å tenke at hvis noe ikke fungerer i manuset, så løser man det under innspilling. Men så kommer innspillingen og problemet er der fortsatt. Så skyver man det over til klippeprosessen og tenker at det løser seg der, men det gjør det heller ikke. Og ikke i lyddesignet. Så hvis noe lugger i manus burde man absolutt jobbe med å løse det i manus-

prosessen, og ikke tenke at man løser det senere i prosessen, mener Gossé.

I tillegg er det viktig å øve seg på en av regissørens viktigste oppgaver, nemlig det å veilede skuespillere, sier Gossé.

«På filmsettet er alle på samme lag, selv om det er regissøren som har det siste ordet»

– Man må ha et godt forhold til hverandre. På filmsettet er alle på samme lag, selv om det er regissøren som har det siste ordet. Og så må man være åpen for innspill fordi flere hoder tenker bedre enn ett. Regissørens oppgave er å skape et trygt rom som skuespillerne kan jobbe i. Når jeg jobbet med filmene om Karsten og Petra, så var jo skuespillerne bare førskolebarn. Da var det kjempeviktig for meg at de kunne stole på meg og jeg måtte tilpasse språket og tilnærming deretter. Et annet poeng er å ikke bare formidle til skuespillerne at nå skal de være

glade eller triste. Forklar motivasjonen bak og hvorfor karakteren har denne følelsen. Det gir en annen mulighet for dem til å leve seg inn, noe som skaper mer autensitet, sier Gossé.

Hva trenger man av utstyr?

Det går fint an å filme med mobiltelefonen sin, sier Gossé.

– Kvaliteten på historien er i disse tilfellene viktigere enn kvaliteten på utstyret. Noen glemmer å tenke på lydkvaliteten, og dette er ofte en svakhet med mobiltelefoner dersom det er støy i omgivelsene, eller om man står et stykke unna motivet. Dette oppdager man gjerne først i klippingen når opptakene er ferdige. Da lønner det seg å kjøpe en ekstern mikrofon for å bøte på det, eller så kan man leie en slik mikrofon. Man kan også leie kamerautstyr flere steder, opplyser Gossé.

Kostymer og scenearbeid er også med på å gi kontekst. Valg av kostyme kan fortelle mye om en karakter. Det hjelper også ofte skuespilleren å bruke andre klær enn sine egne for å komme inn i karakteren. Hvis man har lavt budsjett kan man låne

TIPS TIL UNGE FILMSKAPERE

- Ha realistiske mål for hvordan filmen skal bli
- Sett deg inn i rollene som må til for å lage en film
- Start med en original idé eller en historie
- Bruk god tid på å lage manus
- Ha nødvendig utstyr som mobiltelefon/kamera, mikrofon, kostymer og redigeringsprogram
- Rediger filmen til slutt: Kutt video som ikke skal være med, legg til musikk, og så videre
- Vis filmen for publikum!

klær, lete på loftet til bestemor og kjøpe billig på et loppemarked eller i en bruktbuikk.

– Valg av innspillingssteder er like viktig å tenke gjennom. Det er en stor del av det visuelle uttrykket i filmen. Det kan være spennende å prøve å flytte en scene til et annet sted enn det man først hadde tenkt, og se om det kan forsterke scenen, sier Gossé.

Man kan også fortelle mye bare ut ifra bildekomponeringen. En ensom person kan vises fra nært hold, men det er også en forskjell om man står langt unna og ser personen stå alene, liten i bildet og med mye tomrom rundt seg, mener Gossé.

– Eller om personen blir sett fra en tredjeperson for eksempel. Her gjelder det å eksperimentere. Hva skjer om man setter kameraet der, eller et helt annet sted? Et godt tips er å se en film man liker godt og stoppe opp på forskjellige scener. Hvordan får de til å skape stemning og tempoet i filmen? Hvor ofte klipper de i en scene? Her kan man analysere og lære mye, sier Gossé.

Valg av musikk har stor effekt

Lyd er et viktig aspekt av film, påpeker regissøren. En stor del av filmopplevelsen formidles gjennom musikk.

– Hva skjer om man fjerner all lyd og legger på noe helt annet? Og

hvordan velger man riktig musikk? Også her handler det om eksperimentering. Man kan prøve å lytte til musikk og kjenne etter stemningen, og så skal den sammenfalle med det man ønsker å formidle i filmen. Det er ingen fasit her, alle bruker musikk forskjellig.

«Det som til syvende og sist kjennetegner en god filmhistorie, er evnen til å gi ny innsikt eller et nytt perspektiv hos seere»

– Man bør også vær oppmerksom på opphavsrett og lignende når filmen skal ut til et større publikum. Det finnes egne nettsider med musikk som er «royalty free» som kan brukes i tillegg til lydarkiv som er gratis, sier Gossé.

Leke med klippingen

Etter at opptakene er ferdig skal filmen klippes sammen. Da både fjerner og legger man til innhold for å få en fullverdig historie, forteller Gossé.

– Det trenger ikke å være et avansert eller dyrt program. iMovie fun-

gerer mer enn godt nok, eller Adobe Premiere. I klippet settes historien sammen på nytt. Her kan man leke og eksperimentere mye! Man kan fjerne det som ikke fungerer så bra, bytte rundt på scenenes rekkefølge og justere timing, tempo og rytme. Man kan også legge til en ekstra replikk ved å spille inn en stemme, så lenge man ikke ser ansiktet til personen som snakker. Det kan være lurt å starte med å lage en versjon som følger manuset først, og deretter utforske mulighetene for andre strukturer.

Hvordan nå ut til publikum?

Etter at filmen er ferdig vil man som regel nå ut til et ønsket publikum. YouTube og sosiale medier kan være egnede kanaler for det, eller video-tjenester som Vimeo, sier Gossé.

Ellers er det mange kortfilmfestivaler som tar imot bidrag. Jeg har selv sendt flere filmer til filmfestivalen i Grimstad for eksempel. Der vises både kortfilmer og musikkvideoer. Aftenposten har også en side for kortfilmer, avslutter Gossé.

Du kan lese mer om kortfilmfestivalen i Grimstad på kortfilmfestivalen.no. Aftenposten sin side for kortfilmer er her: [aftenposten.no/emne/Video%3A_Kortfilm](https://www.aftenposten.no/emne/Video%3A_Kortfilm) ■

HVA KAN JEG VISE TIL TWEENSA?

Det er ikke alltid helt enkelt å finne gode og underholdende filmer til barna som ikke helt er klare for ungdomsfilmene, men som også synes barnefilmene er litt barnslige.

TEKST: RUNE H. RASMUSSEN

Filmbransjen liker å ha klare målgrupper når de produserer en film. Det gjør det lettere å spisse historien og velge de riktige og mest passende virkemidlene. I USA har man for eksempel etablert et skille mellom barnefilm og ungdomsfilm, der filmene med aldersgrense PG (Parental Guidance) er barnevennlige og retter seg mot seere fra skolealder, mens filmene merket PG-13 retter seg mot ungdom og voksne, med tilsvarende sterkere virkemidler.

Dette fører til at barn i alderen mellom ni og tolv år faller litt mellom to stoler. Ungdomsfilmene, som mange gjerne vil se, kan ha innhold som ikke egner seg for deres

alder, mens barne- og familiefilmene kanskje ikke er så spennende lenger. Men det betyr ikke at det ikke finnes gode filmer for tweensa. Tvert imot. Det finnes mange svært gode og spennende filmer for denne aldersgruppen som byr på både topp underholdning og tema som kan inspirere og gi økt kunnskap på flere områder.

I Norge har vi i tillegg en egen niårsgrense for filmer, noe som er positivt for filmbransjen, reguleringsmyndigheter og foresatte. Det er viktig at også denne aldersgruppen får et filmtilbud som er spesielt tilrettelagt for deres alder og modenhet.

LØVETANNBARN

(2016, anbefales fra ni år)

Dette er en aldeles strålende animasjonsfilm som tar opp alvorlige tema på en varm og intelligent måte som fremmer empati og forståelse hos barn.

Isak, eller Løken som han liker å bli kalt, er en ni år gammel gutt som er helt alene i livet. Politimannen Raymond kjører ham til et barnehjem, og der møter Løken en rekke andre barn som er i en lignende situasjon.

Livet på barnehjemmet begynner vanskelig, men Løken får etter hvert venner, og snart kommer jenta Kamilla til hjemmet. Sammen prøver gruppen å finne trygghet, aksept og fellesskap, mens de til samme tid både morer seg og preges av traume- ne de bærer på.

Mesterlig om alvorlig tema

Det er langt mellom så gode barnefilmer som dette. Animasjonen er særpreget, der figurene og omgivelsene speiler karakterenes indre – både de følelsesmessige sårene og den barnlige gleden, naiviteten og optimismen.

Vi blir kjent med en gruppe barn som har mistet all trygghet i tilværelsen gjennom ulike typer for omsorgssvikt. Det fører til at de har store relasjonelle problemer, med vansker for å stole på andre. Samtidig har de et enormt behov for å knytte bånd til andre, og når de

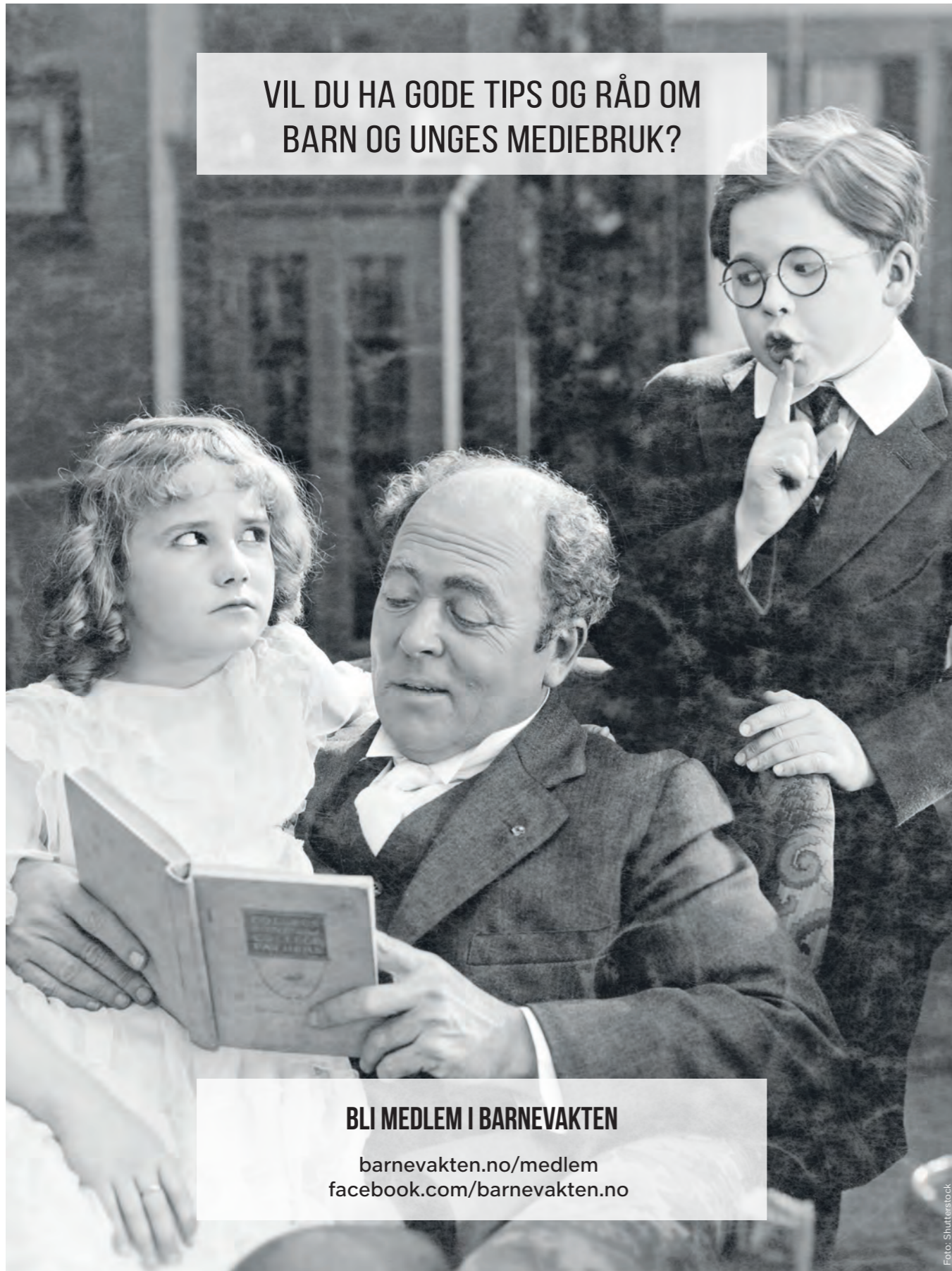
får tid til å bli trygg på hverandre kommer de tett sammen, både vennskapelig og i kjærlighet. Barn som ser filmen kan lett forstå det som foregår, og de vil lære mye om at noen barn har det vanskelig, og hvorfor det er slik.

Ikke for de yngste

Filmene tar opp alvorlige tema som blant annet dødsfall og grov omsorgssvikt. Det er også noen samtaler om seksualitet som noen foreldre kan oppleve som upassende. Dette er altså ingen film for de yngste. Men det er ingen grunn til å velge bort filmen, så lenge man har en god samtale med barna i etterkant. Historien er skildret med humor og varme på en forbilledlig måte, og den vil sitte i sjelen lenge etter at rulleteksten er ferdig.

VIL DU HA GODE TIPS OG RÅD OM
BARN OG UNGES MEDIEBRUK?

BLI MEDLEM I BARNEVAKTEN

barnevakten.no/medlem
[facebook.com/barnevakten.no](https://www.facebook.com/barnevakten.no)

Foto: Shutterstock

EVEREST

(2015, anbefales fra ni år)

En gruppe fjellklatrere på Mount Everest havner i store problemer i denne dramatiske filmen som er basert på en sann historie. Her tas det opp sterke tema som gir unge mye konstruktivt å reflektere over.

Vissheten om at dette dramaet virkelig utspilte seg for knappe 20 år siden gjør inntrykk. Filmen er nydelig fotografert. Naturen er ubeskrivelig vakker når det er stille, og mektig og fryktinngytende når uværet herjer. Denne kontrasten er en øyeåpner. Når solen skinner føles det som om ingenting galt kan skje, men når det brått snur står liv på spill. Denne filmen vil nok få mange til å sjekke fjellvettreglene en ekstra gang før man går på tur i fjellet. Vi får et tydelig innblikk i hva som kan skje dersom kulden får overtaket, forfrystningene setter inn og psyken svekkes. Filmen er trist og dramatisk, men den har potensiale til å hjelpe barn til bedre å forholde seg til tragiske hendelser.

KUBO OG DET MAGISKE INSTRUMENTET

(2016, anbefales fra ni år)

Dette er en vakker animasjonsfilm med et flott budskap om familie, mot og identitet. Karakterene bringes til live i en blanding av dukkefilm og dataanimasjon, og resultatet er blitt en fengslende filmatisk verden som skiller seg ut på en unik måte.

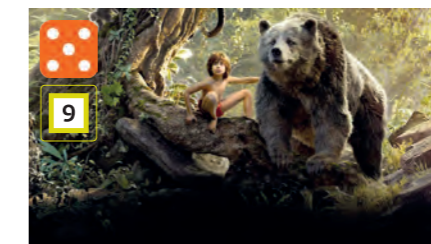
Tematikken inkluderer vanskelige og alvorlige tema som mental sykdom, død og familiekonflikter, noe som gir et flott utgangspunkt for samtale mellom voksne og barn. Vær klar over at dette er en mørkere, mer alvorlig og tristere film enn vanlige animasjonsfilmer. Flere elementer kan være urovekkende for barn, som at Kubo blir angrepet av sin egen familie og morens triste dødsfall. I tillegg er stemningen til tider svært skummel. Aldersgrensen er derfor ni år. Men for barn fra ni år er dette en filmopplevelse av de sjeldne.

MIA AND THE WHITE LION

(2018, anbefales fra ni år)

Denne filmen om unge Mia, som utvikler et spesielt forhold til den hvite løven Charlie under oppveksten i Afrika, er en super film for dyreglade barn og unge. Det er lett å forstå verdien av å beskytte et rikt dyreliv, og det vil nok være mange barn og unge som blir mer bevisste og engasjerte i dyrevernsprosjekt etter å ha sett Mias hjertevarmende og engasjerende kamp for å redde Charlie.

JUNGELBOKEN

(2016, anbefales fra ni år)

Disney har laget en ny versjon av sin klassiske tegnefilm, men denne gangen som en dramatisk spenningsfilm. Vi lar oss rive med i historien fra den fargerike og spennende jungelen, der den unge gutten Mowgli vokser opp sammen med villdyrene. Dette er en underholdende og fartsfylt film som vi anbefaler fra ni år, men det er litt mye fokus på action, og litt mindre på de nære og personlige scenene.

ALICE THROUGH THE LOOKING GLASS

(2016, anbefales fra ni år)

Alice reiser tilbake til Eventyrland i et flott og underholdende eventyr med en original historie og spennende vendinger. Budskapet har en rekke lærerike nyanser, blant annet et dypere perspektiv på de mange grunnene og tilfeldighetene som ligger til grunn for at en uskyldig barnesjel kan utvikle seg til en ond hersker.

PIXAR SETTER STANDARDEN

På en topp ti-liste over tidenes beste dataanimerte filmer vil nok Pixar Animation Studios oppta de fleste plassene.

TEKST: RUNE H. RASMUSSEN

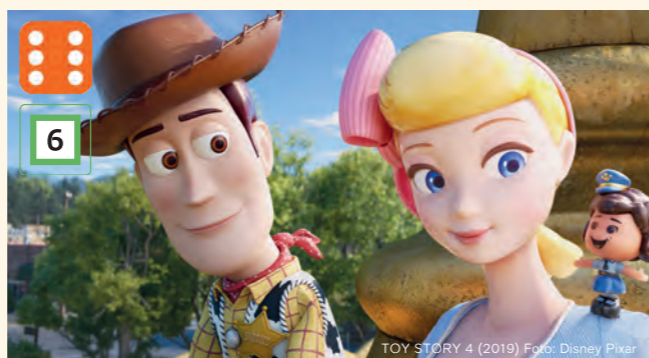

I 1995 kom verdens første dataanimerte film på kino. Filmen het «Toy Story», og resultatet ble en fantastisk publikumssuksess og «Special Achievement Award» til regissør John Lasseter. Det er lett å forstå. Ikke bare var «Toy Story» en banebrytende teknisk bragd, det er også en hjertevarmende og strålende historie om vennskap, lojalitet og samarbeid.

Filmstudioet som stod bak «Toy Story» var Pixar Animation Studios, et firma som vokste frem som et resultat av det målrettede arbeidet og visjonen til tre sentrale personer; animatør og filmskaper John Lasseter, vitenskapsmannen Ed Catmull og Apple-grunnlegger og investor Steve Jobs. Disney var også sentral i Pixars suksesshistorie. Disney distribuerte og markedsførte Pixars filmer, og senere, i 2006, kjøpte Disney opp studioet, men lot samtidig Pixar beholde sin egenart.

Storartet underholdning med et budskap

Resten er, som de sier, historie. Pixar har i nesten 25 år produsert en kontinuerlig rekke familiefilmer av imponerende høy kvalitet. I dag er dataanimasjonssjangeren en av de største i filmbransjen, men Pixar skiller seg fortsatt ut med sitt fokus på å formidle gode historier som ikke bare er underholdende, men som også formidler hjertevarmende, viktige og av og til utfordrende budskap. Nå lager alle de store filmstudioene dataanimasjonsfilmer, men det er ikke mange av dem som kan måle seg med Pixars produksjoner.

TOY STORY

(1995-2019, anbefales fra seks år)

Toy Story-filmene trenger knapt en presentasjon. De fire filmene om Woody, Buzz og vennene deres er alle strålende familiefilmer som vekker latter, rører og er akkurat passe spennende for både store og små.

Et av kjennetrekke ved «Toy Story» er fokuset på det indre livet til karakterene. Alle filmene har «skurker», men en dypere drivkraft i fortellingene er menneskelige behov og egenskaper. Verdien av vennskap og lojalitet står sentralt, men under dette ligger det viktigere temaet om at vi alle har behov for tilhørighet, kjærlighet og en mening i livet. Få filmer skildrer dette på en like varm og god måte som Toy Story-filmene.

INNSIDEN UT

(2015, anbefales fra seks år)

En mesterlig film med et fantastisk budskap, fortalt med varme, humor og litt spenning.

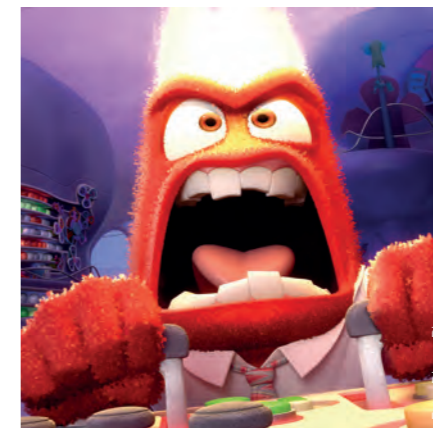
Visste du at inne i hodene våre sitter følelsene våre og styrer vårt indre liv? Slik er det ihvertfall i denne filmen, der de fem følelsene i elleve år gamle Riley sin hjerne har sitt svare strev med å holde styr på hverdagen og alle minnene. Lederen er Glede, som sørger for at Riley alltid er lykkelig, og med seg har hun Sorg, Frykt, Sinne og Avsky. Sorg er den eneste som ikke er helt med i gjengen – det er jo ingen som vil at Riley skal gå rundt å være lei seg.

Så skjer en stor forandring i Rileys liv, og ved et uhell kastes Glede og Sorg ut av kontrollrommet. Det blir starten på en livsforandrende reise.

Ambisiøst og sterkt tema

Historien er kanskje absurd, men her gir Pixar oss en film som formid-

ler noe svært innsiktsfullt til barn om hva det betyr å være menneske. Historien personifiserer komplekse prosesser i hjernen og formidler det lett forståelig på barns premisser. Det er ikke vanskelig å forestille seg at følelser kunne ha vært små figurer

som krangler om hvem som skal ha – eller ikke ha – kontrollen.

Samtidig tror vi at filmen kan være til stor hjelp for barn som opplever store forandringer. Denne historien viser at – ja, det er vanskelig å starte helt på nytt et annet sted, og at – ja, det er helt greit å være skikkelig lei seg, men at – nei, det betyr ikke at alt blir helt forferdelig. Tvert imot, du kan faktisk bli sterkere og få det enda bedre hvis du lar alle følelsene slippe til.

Film på høyeste nivå

Filmens styrke er at den klarer å formidle dette med en fin blanding av humor, spenning og varme – og teknisk leverer selvsagt Pixar på aller høyeste nivå. Vi gir «Innsiden Ut» vår varmeste anbefaling.

SE OPP

(2009, anbefales fra syv år)

«Se opp» innledes med en fantastisk fin og rørende sekvens om livet til Carl Fredricksen. Vi blir kjent med en mann som hele livet drømte om dra på eventyr til Paradisfossen i Sør-Amerika sammen med sin kone. Men noe kom alltid i veien, og etter konens død er han blitt en grinete gammel mann.

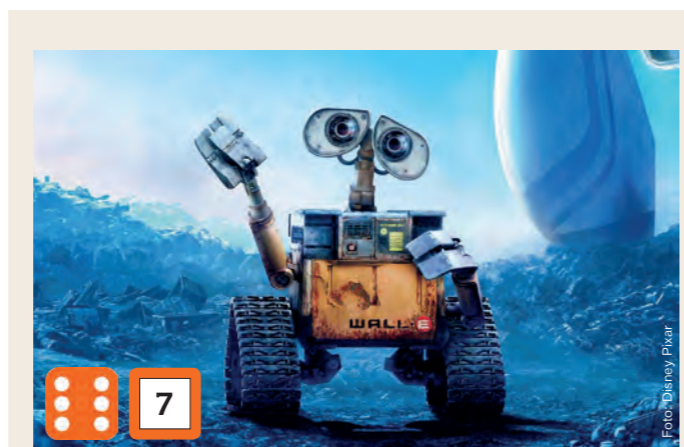
En dag blir det bestemt at Carl må flytte til et pleiehjem. Men det finner ikke Carl seg i. Den pensjonerte ballongselgeren finner frem hele lageret sitt med ballonger, fester dem til huset, blåser dem opp med gass og flyr av gårde mot Paradisfossen, og den unge villmarksspeideren Russell blir tilfeldigvis med på ferden. Og det er her eventyret virkelig starter.

Original, morsom og rørende

«Se opp» er fantasifull, absurd, spennende og ikke minst rørende film. Spesielt forfriskende er det at man hele tiden blir overrasket over hva som skjer. Historien er så elegant fortalt og har så mange sprø innfall at vi til stadighet reagerer med oppriktig latter og medfølelse.

Budskapet er mangesidig og rikt. For det første formidler filmen at det aldri er for seint å dra på eventyr og oppfylle en drøm. Likevel bør man ikke utsette ting, slik som Carl gjorde. Carl lærer også at det er bedre å være inkluderende og vennlig enn avvisende og grinete, hvor viktig det er å holde et løfte og at forbildene våre ikke alltid er slik som vi tror. I tillegg har filmen et tydelig budskap om miljøet. Filmskaperne illustrerer på en fin måte at ville og vakre dyr ikke bør fanges og vises frem som trofeer, men heller få leve et fritt og naturlig liv i villmarken.

«Se opp» anbefales på det varmeste. På grunn av noen litt skumle scener passer filmen best for barn fra skolealder.

WALL-E

(2008, anbefales fra syv år)

Flere hundre år inn i fremtiden er jorden et trist sted fylt med søppel, og det eneste som skjer ser ut til å være at en liten robot med navnet WALL-E (Wankel-motor-Avfalls-Last-Løfter-Ekspert) går rundt og samler søppel. Men så en dag dukker en annen robot opp – den blanke sonden EVA. EVA oppdager at WALL-E har nøkkelen til verdens fremtid, mens WALL-E på sin side blir forelsket. Det blir starten på en reise gjennom galaksen som etter en fascinerende og rolig start går over til å bli en fartsfylt og morsom komedie.

«WALL-E» har et tydelig og kraftfullt miljøbudskap knyttet til forsøpling og overforbruk; dersom vi ikke gjør noe kan vi ende opp med en slik verden som vi møter i denne filmen. Det er menneskenes grådighet og mangel på gode tiltak som har skapt problemene, og vi presenteres for flere innfallsvinkler til viktige miljøspørsmål som det er nyttig å reflektere over.

Filmene er for øvrig et mesterverk i animasjonssjangeren, der spesielt den første halvtimen, som nesten er uten dialog, er fantastisk godt fortalt.

SMÅKRYP

(1998, anbefales fra syv år)

Når mauren Flik, som ikke er helt som de andre maurene i kolonien, ødelegger for den årlige leveransen av frø til de slemme gresshoppene, starter et eventyr for å redde kolonien. Denne klassiske animasjonsfilmen har smart humor, en svært sjarmerende gjeng karakterer og et flott budskap om mot, lagarbeid, offervilje og positiv tenking.

ROTTATOUILLE

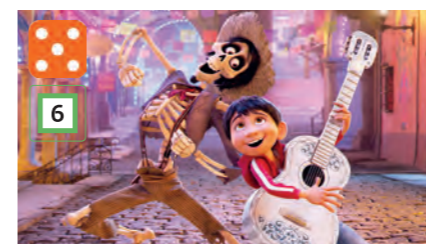
(2007, anbefales fra syv år)

Remy er ikke en vanlig rotte. Han vil ikke spise søppel, nei, han vil ha gourmetmat. Det fører ham til en fasjonabel restaurant i Paris, der han inngår et kaotisk kulinarisk samarbeid med unge Linguini. Fortellergleden er stor i denne festen av en film som handler om vennskap, familie, integritet og å følge drømmene sine, for å nevne noe. Og slutten av filmen rører stort.

MODIG

(2012, anbefales fra syv år)

Prinsesse Merida er en egenrådig og sta jente som må vise ekte mot for å bryte en skummel forbannelse og finne sin sanne skjebne i denne flotte animasjonsfilmen som byr på spenning, humor og friske karakterer. Historien er hjertevarm og meningsfull, og skildres med dybde og troverdighet. Filmene er ganske mørk til tider, men det hele balanseres fint med humor og varme.

COCO

(2017, anbefales fra seks år)

Strålende animasjonsfilm som ikke er redd for å ta opp alvorlige ting som svik, død og livet etter døden. Samtidig er musikkens kraft til å bringe livsglede like viktig, som en munter motvekt til temaet om døden. Likevel er det den grunnleggende rollen familien har i livene våre filmen først og fremst handler om. Dette er en hjertevarmende historie presentert med en stor dose humor.

MONSTERBEDRIFTEN

(2001, anbefales fra syv år)

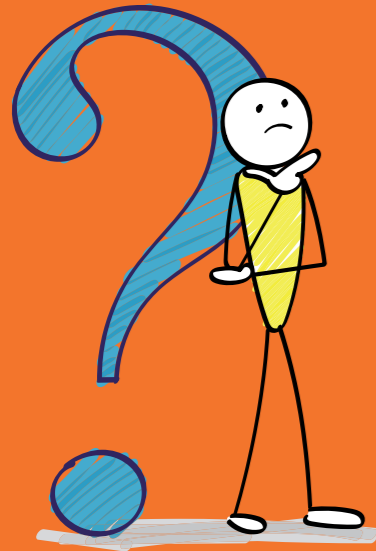
Sully og Mike jobber med å samle inn skrik fra barn, men når de møter på den lille jenta Bø forandrer alt seg. Denne tidløse historien har det meste; sjarmerende i massevis, spenning, humor og et veldig godt budskap. Ideen med å la monstrene være livredde for den vesle jenta er glimrende og veldig morsom, og blir til et fint budskap om vennskap og mot til å møte fryktene sine.

IKKE GÅ GLIPP AV:

Oppdrag Nemo (2003)
De utrolige (2004)
Biler (2006)
Biler 2 (2011)
Monsteruniversitetet (2013)
Den Gode Dinosaur (2015)
Oppdrag Dory (2016)
Biler 3 (2017)
De utrolige 2 (2018)
Les mer om disse og flere filmer på barnevakten.no/film

FILMQUIZ

HVEM VET MEST OM FILM I FAMILIEN?

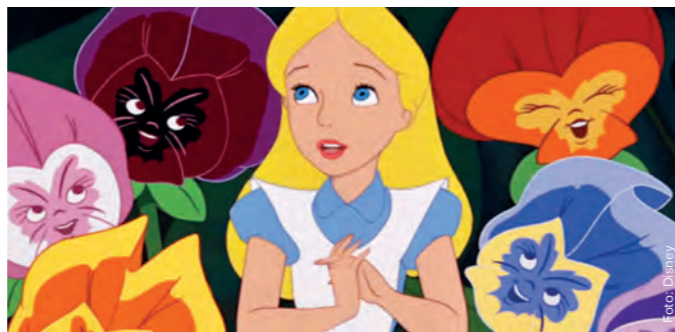
Her finner dere spørsmål som hele familien kan bryne seg på. Antatt målgruppe for hver kategori står i parentes. Svarene finner dere nederst på neste side. Lykke til!

OPPVARMING (6+):

1. Hva heter snømannen som blir venn til Elsa og Kristoffer i «Frost»?
2. Hvor bor Reodor, Solan og Ludvig?
3. I hvilken filmserie blir vi kjent med Woody, Buzz og vennene deres?
4. Hva heter den nyeste filmen om Detektivbyrå nr. 2?
5. Hvem er Tannlaus?
6. Hva er de egentlige navnene til Gubben og Katten?
7. Hvor mange medlemmer er det i familien i «De Utrolige» (2004/2018)?
8. Hva heter den morsomme bjørnen som flytter inn hos familien Brun i London?
9. Hvem eier Frøken Kanin og Løveungen?

FRA DISNEYS TEGNEFILMER (6+):

1. Hvilket dyr er det «Alice i Eventyrland» (1951) følger ned i et hull i bakken?
2. I 1937 laget Walt Disney det som regnes for å være verdens første helaftens tegnefilm. Hva er tittelen?
3. I hvilken film blir vi kjent med Timon?
4. Hva er tittelen på tegnefilmen om en indianerjentes møte med de engelske kolonistene i USA på 1600-tallet?
5. Hva heter hovedpersonen i «Den lille havfruen» (1989)?
6. I en kjent tegnefilm møter vi hele 101 søte hunder. Hvilken hunderase er det?
7. I hvilken film er panteren Bagheera og bjørnen Baloo hovedpersonens gode venner?

JA ELLER NEI? (6+)

1. Det er laget fire «Alene Hjemme»-filmer.
2. Hovedpersonen i «Biler» heter Lynet McKing.
3. Shrek er venn med en snakkende hest.
4. «Morgenrødmens vind» er skipet til Kong Caspian i «Legenden om Narnia: Reisen til det ytterste hav» (2010).
5. 13 år gamle Jo er forelsket i Mari i «Keeper'n til Liverpool» (2010).
6. Hugo Cabret bor på en jernbanestasjon i Paris på 1930-tallet.
7. Hovedpersonene i «Operasjon Arktis» (2014) opplever et spennende eventyr helt oppe på Nordpolen.
8. Nanny McPhee er den magiske barnepiken til barna i familien Green.
9. Mikke Mus var med i verdens første tegnefilm.

HVA HETER DENNE KAREN? (6+)

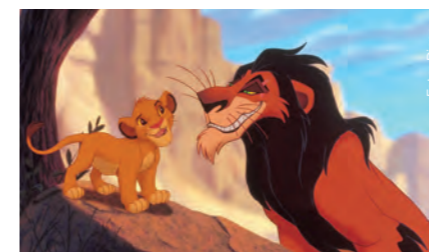
Denne kule pandabjørnen drømmer om å bli kung fu-mester i filmen «Kung Fu Panda» (2008). Vet du hva navnet hans er?

MORSOMME KOMEDIER (6+):

1. Ekornet Scrat sliter med å ha kontroll på nøttene sine i denne kalde filmserien. Hvilken serie er det?
2. Hvor kommer bjørnen Paddington fra?
3. Hva kalles de små gule hjelperne til Gru, «skurken» med et hjerte av gull?
4. Hva heter gutten som tar en grusom hevn i den morsomme filmen som er basert på boken «Egg»?
5. I hvilken helsprø film får syv år gamle Tim en ny lillebror – iført dress og stresskoffert?
6. Hvem skal pappa Marlin finne i denne populære filmen?

HVA HETER SKURKEN(E) I...? (6+)

1. Løvenes konge (1994/2019)
2. Alene Hjemme (1990)
3. Dyrene i Hakkebakkeskogen (2016)
4. Peter Pan (1953)
5. Frost (2013)
6. Harry Potter-filmene

HVA HETER HELTEN(E) I...? (6+)

1. Dragetreneren (2010)
2. Doktor Proktors prompepulver (2014)
3. Knerten (2009)
4. Operasjon Mørkemann (2018)
5. Legofilmen (2014)
6. Eventyr i Arktis (2016)

POPULÆRE UNGDOMSFILMER (12+)

1. Hvem bor i Distrikt 12 i Panem-nasjonen?
2. I hvilken amerikansk by foregår handlingen i «Divergent» (2014)?
3. Hvilken superheltefilm handler om Diana, som er datter av en mektig amasonedronning?
4. Kjente navn som Amanda Seyfried, Rachel McAdams og Lindsay Lohan spilte i hvilken komedie fra 2004?
5. Hvilken superhelt ser vi i Robert Downey Jr. sin skikkelse?
6. Zac Efron og Matthew Perry spiller sammen i en komedie fra 2009 der de får leve om igjen ungdomsårene. Hva er tittelen?

HVA HETER DENNE SKUESPILLERINNE? (9+)

Denne skuespillerinnen har hatt en rekke store roller de siste to tiårene, og er nå den best betalte kvinnelige skuespilleren i Hollywood.

JA ELLER NEI? (12+)

1. Øyen der den tidligere dinosaurparken er i «Jurassic World: Fallen Kingdom» (2018) heter Isla Sorna.
2. «Historien om Pi» (2012) handler om Jamal, en foreldreløs gutt fra slummen i Mumbai.
3. Woody fra «Toy Story» dukker opp i filmen «Familien Robinson» (2007) sammen med Jessie og Blinken.
4. Aragorn, sønn av Arathorn, spilles av Viggo Mortensen og er med i alle de tre «Ringenes Herre»-filmene.
5. «The Social Network» (2010) handler om hvordan det sosiale nettverket Snapchat ble til.
6. Will Smith fylte 51 år i 2019.
7. Den norske filmen «Sonja» (2018) handler om Sonja Wigert, som var dobbeltagent under 2. verdenskrig.
8. Harald Swartz «Den 12. mann» (2017) har samme hovedperson som Arne Skouens «Ni liv» (1957).

LITT AV HVERT (9+)

1. Hvor er den fabelaktige Amalie fra?
2. Hvilket år reiser Marty McFly tilbake til i «Tilbake til Fremtiden» (1985)?
3. Hvilken kjent kvinnelig skuespiller fikk sitt gjennombrudd i en alder av syv år i «E.T.» (1982)?
4. Hva skjedde med tvillingene Hallie og Annie da de ble født i «Foreldrefellen» (1998)?
5. I hvilken by opplever Giselle et spennende eventyr i filmen «Eventyr i ...» (2007)?
6. Hvilke to steder i Norge går bilracet i «Børning» (2014) mellom?

FRA FILMHISTORIEN (12+)

1. En film som flere ganger er kåret til verdens beste, ble laget av Orson Welles i 1941. Hva heter filmen?
2. En annen film som mange mener er filmhistoriens beste, foregår stort sett i et fengsel. Hva er tittelen?
3. Denne regissøren har laget noen av filmhistoriens beste komedier, blant annet «Noen har det hett» (1959), «Ungkarsleiligheten» (1960) og «Sabrina» (1954). Hva heter han?
4. Hvilken rolle er Mark Hamill mest kjent for?
5. Hva heter komikeren som blant annet er kjent for filmen «Diktatoren» (1940)?
6. Hvilken film var Steven Spielberg sitt store internasjonale gjennombrudd?

FOR EKSPERTENE (15+)

1. Hva heter den norske regissøren som blant annet har regissert «Maleficent: Mistress of Evil» (2019)?
2. Hvilken amerikansk science fiction-film fra 2015 hadde Aksel Hennie en av rollene i?
3. Hva heter skuespilleren som gir Darth Vader sin stemme i Star Wars-filmene?
4. Hva kalles den fjerne planeten der marinesoldaten Jake Sully møter Na'vi-folket i «Avatar» (2009)?
5. Hva er tittelen på de to musikalfilmene Hugh Jackman har spilt i?
6. Tre filmer har vunnet elleve Oscar-priser. Vet du hvilke det er?
7. Hva heter den kjente tyske stumfilmen fra 1927 som utspiller seg i et futuristisk og dystopisk maskinsamfunn?

HADDE DU RETT?

- Oppvarming:**
1. Olaf
  2. Flåklypa
  3. Toy Story
  4. Operasjon Mummie (2019)
  5. Dragen til Hikken i
  6. «Dragecrenseren»
  7. Fem
  8. Paddington
  9. Karsten og Petra
- Populære ungdomsfilm:**
1. Kamiss Everdeen
  2. Chicago
  3. Wonder Woman (2017)
  4. Operation Mummie (2019)
  5. Dragen til Hikken i
  6. «Dragecrenseren»
  7. Fem
  8. Paddington
  9. Karsten og Petra
- Hva heter denne skuespillerinnen?**
- Scarlett Johansson
- Ja eller nei?**
1. Nei (Isla Nublar)
  2. Nei (den handler om Pi, som vokser opp i byen Pondicherry i den franske delen av India)
  3. Ja
  4. Ja
  5. Nei (den handler om Facebook)
  6. Ja
  7. Nei (den handler om Sonja Hennie)
  8. Ja (Jan Baalsrud)
- Litt av hvert**
1. Montmartre
  2. 1955
  3. Drew Barrymore
  4. De ble skilt ved fødselen da foreldrene skilte seg
  5. New York
  6. Oslo og Nordkapp
- Hva heter denne karen?**
- Po
- Morsomme komedier**
1. Isnd
  2. Perus dyreste jungel
  3. Minions
  4. Gilbert
  5. The Boss Baby (2017)
  6. Nemo
- Hva heter skurken(e) i...?**
- For ekspertene**
1. Joachim Rønning
  2. The Martian
  3. James Earl Jones
  4. Pandora
  5. Les Miserables (2012) og The Greatest Showman
  4. Kaptein Krok
  5. Hans
  6. Voldemort
- Hva heter helten(e) i...?**
1. Hikken
  2. Lise og Bulle
  3. Lillebror og Kneten
  4. Tiril og Oliver
  5. Emmet
  6. Sasha
- Fra filmhistorien**
1. Citizen Kane
  2. Frihedens regn (1994)
  3. Billy Wilder
  4. Luke Skywalker (Star Wars)
  5. Charlie Chaplin
  6. Hattsommer (1975)
- Hva heter skurken(e) i...?**
1. Scar
  2. Harry og Marv
  3. Mikkel Rev og Peter Pinnsvin
  4. Kaptein Krok
  5. Hans
  6. Voldemort
- Hva heter helten(e) i...?**
1. Hikken
  2. Lise og Bulle
  3. Lillebror og Kneten
  4. Tiril og Oliver
  5. Emmet
  6. Sasha

Foto: Kris Munthe

ELSKER Å BLI SKREMT

TEKST: KRIS MUNTHE

Men kan ikke fordra at foreldrene prater midt i filmen. Vi har intervjuet fem syvendeklassinger for å finne ut mer om hvilke filmvaner de har.

Filmutvalget har eksplodert de siste årene. Film er tilgjengelig på tv, kino og strømmetjenester som bare er et tastetrykk unna. Aldri før har vi vært omgitt av så mye film. Men hva velger en gruppe tolvåringer når de først skal slå seg ned i sofaen?

– Jeg liker skrekkfilmer fordi det er spennende å se på. Det er ofte førstevalget når jeg skal se på film med venner, ellers holder jeg meg til tv-serier. Skrekkfilm passer best sammen med andre fordi når noen først skvetter til, så blir de andre smitta og skremt de også, sier Felicia.

For guttene Mats og Ernad sin del, er det fart og spenning som gjelder, men utrolig nok ikke superheltsjangeren som det florerer av på kinolistene om dagen.

– Jeg liker «The Fast and the Furious» og «James Bond». Det må være litt action og spenning. Superheltefilmer blir rett og slett for overdrevne og med for mye som skjer. I tillegg liker jeg fantasisjangeren med «Sword Art Online», som er en animeserie, sier Ernad.

Mats er enig, men legger til at han også liker «Indiana Jones» og komedier som «Ace Ventura». Morsomme filmer er best i lag med venner, synes han, for det blir litt rart å sitte og le i et rom alene.

Skrur av hvis det er skummelt

Syvendeklassingene blir fristet til å se filmer med høy aldersgrense iblant. De tenker at aldersgrenser er viktig, men først og fremst for yngre barn.

– Jeg kan jo selv kjenne etter om noe er for skummelt eller ikke. Hvis jeg ser noe som er for ekkelt, så skruer jeg det av, sier Oline.

– Jeg synes ikke aldersgrensene stemmer alltid heller. Jeg har for eksempel sett filmer for min alder som jeg synes burde fått høyere aldersgrense. Og så er det litt forvirrende når Netflix har én aldersgrense, mens det er noe helt annet på kino.

Men hva er det foretrukne stedet å se film? Kino topper ikke listen hos denne gjengen i hvert fall.

– Hvis jeg hadde fått billetter gratis i hånda, så hadde jeg jo gått på kino. Men jeg har ikke alltid tid til det, og da er det lettere bare å se film hjemme. Skal man på kino så må man kjøpe billetter, dra til en bestemt

«Skrekkfilm passer best sammen med andre fordi når noen først skvetter til, så blir de andre smitta og skremt de også»

tid og det blir på en måte et prosjekt ut av det, sier Mats.

Ernad går heller ikke så ofte på kino, men han er glad i konseptet.

– Popcornet er jo bedre på kino, skjermen er større og så liker jeg setene og stemningen. Men så kan det være folk som prater mens filmen går eller dunker i baksetet med føttene. Sånne ting er litt slitsomt, og det slipper man når man ser på film hjemme, sier Ernad.

Liker også emosjonelle filmer

Dramasjangeren topper listen til Malin. Hun synes det er spennende å se personer som håndterer vanskelige situasjoner og kommer sterkere

«Er vi mange på overnatting, er det nesten umulig å finne en film som ingen har sett fra før»

ut av det. Ernad er enig, og trekker frem filmen «Mirakel» (2017), som handler om en gutt som er født med en misdannelse.

– Jeg liker filmer som er basert på virkeligheten og som handler om

noen som har hatt det vanskelig. I «Mirakel» var hovedpersonen Augie livredd for å begynne på skolen fordi han var så annerledes enn de andre barna. Men så ble det bedre etter hvert. Det kan man lære mye av, særlig dersom man føler at man har det på samme måte. Man lærer at dersom man prøver noe nytt som man kanskje er redd for, så kan det komme noe godt ut av det allikevel, sier Ernad.

Mats er enig og sier at man kan lære mye av å se filmer om personer som skiller seg ut eller har det vanskelig. Det kan gi et nytt perspektiv som man kanskje ikke hadde fått innsikt i ellers.

Ser helst film med venner

Venner er de foretrukne sofapartnerne når disse barna skal se film. Til fredagstacoen med familien er det ofte tv som gjelder, med serier som «Norske talenter» og «Farmen». Og om det skulle bli en film med voksne tilstede en gang, så synes de det er grusomt om foreldrene kommenterer hele tiden.

– Når jeg har overnattingsgjester ender vi ofte opp med å se på film. Da bruker vi selvsagt en del tid på å bli enige om hva vi skal se på. Dersom vi er mange på overnatting er det nesten umulig å finne en film som ingen har sett fra før. Til slutt er det en som må gi seg, og så blir det den filmen vi ender opp med, sier Mats.

Han mener at det er vanskelig å finne en film nettopp fordi utvalget er så stort. Men så mener han at det også kommer an på hvor kresen man er. Malin på sin side har en klar strategi for å få filmforslag.

– Jeg leter gjennom lista på Netflix og blir nysgjerrig ut ifra bildene og titlene. Så ser jeg på traileren og tar etter det en vurdering på om jeg skal se filmen eller ikke. Og så dukker det jo opp reklame på YouTube og tv som kan være til inspirasjon, sier Malin. ■

KULT OG KNALLBRA

For ungdom er utvalget av film mer eller mindre ubegrenset. Kunsten er å finne filmene som både underholder og skaper refleksjon og nye innsikter.

TEKST: RUNE H. RASMUSSEN

PSYCHOBITCH

(2019, anbefales fra tolv år)

Praktfull norsk ungdomsfilm med et sterkt og gripende budskap.

Marius er en av guttene i klassen som andre ser opp til. Han gjør det han kan for å få gode karakterer og passe inn i miljøet, og det lykkes han godt med. Frida, på sin side, er skolens outsider. Hun er utagerende, provoserende og alle kaller henne «syk i hodet».

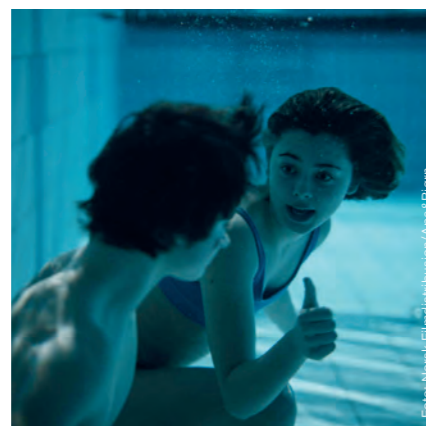
Når de to må gjøre gruppearbeid sammen krangler og slåss de, men gradvis oppdager de sider ved livet og hverandre som sender dem inn i en turbulent personlig omveltning.

Treffer midt i blinken

«Psychobitch» er akkurat slik et godt drama for ungdom skal være – relevant, engasjerende, innsiktsfullt og utfordrende. Filmen begynner lavmælt og rolig, der hovedpersonene settes opp mot hverandre – den «perfekte» mot «rebellen». Marius er representanten for «Generasjon

Prestasjon», mens Frida er den som ikke fikser dette og gjør opprør.

Ut fra dette bakteppet skildres det en varm og gripende, men også noe ubarmhjertig historie der de to ungdommene går gjennom en berg- og dalbane av følelser og nærhet/ fiendskap. Filmen griper tak i oss og viser sin styrke; det blir så veldig

tydelig at livet styres av personlige forestillinger, sosiale konstruksjoner og omgivelsenes forventninger. Men hva må da til for å kunne se både seg selv og andre for det mennesket man virkelig er, og slippe seg fri i en ekte og sunn identitet?

Skaper refleksjon

Filmen tar opp vanskelige problemstillinger som treffer midt i ungdoms hverdag. Det stimuleres til refleksjon og diskusjon og det gis ingen enkle svar. Noe av det vi liker aller best er at hovedpersonene ikke bare er gode. Gjennom en balansert tematikk gis ungdom mulighet til å reflektere over hva som er vanskelig, mulige fallgruver og hvordan man bør oppføre seg mot andre – men også hvordan man kan tenke annerledes og oppdage nye og frigjørende ting. Og ikke minst, av og til er det viktig å gi litt faen.

SPOTLIGHT

(2015, anbefales fra tolv år)

Strålende og viktig drama om journalistene i The Boston Globe som avdekket en omfattende overgrepsskandale i den katolske kirke på begynnelsen av 2000-tallet.

Filmen er gripende og tankevekkende, og har et sterkt budskap om enkeltpersoners ansvar for å stå frem og støtte hverandre når man kjenner til alvorlig kriminalitet, samt at selv de høyest aktede institusjoner må ha en åpenhetskultur og stille seg åpen for gransking og kritiske spørsmål. Verdien av en velfungerende presse blir også svært tydelig. I en tid der klikksaker dominerer er det viktig å ikke glemme den frie presses uvurderlige samfunnsrolle. Uten uavhengige journalister som graver seg ned i vanskelige saker og stiller kritiske spørsmål ville denne skandalen kanskje aldri blitt avslørt.

Det er så utrolig mange titler vi gjerne vil anbefale for ungdom. Filmhistorien er full av fantastiske filmer som ungdom kan ha stort utbytte av å se. Tidløse «Rotløs ungdom» (1955) med James Dean må nevnes. «Cinema Paradiso» (1987) kan være en perfekt introduksjon til en dypere forståelse av filmmediet. Det finnes også lettere filmer som «Grease» (1978) og «Mean Girls» (2004), som både morer og har gode budskap.

Vi kunne videre ha trukket frem et stort utvalg av spennende dramafilmer om historiske hendelser, som «Alle presidentens menn» (1976), «Kongens tale» (2010) og «Darkest Hour» (2017).

Titlene kunne blitt listet opp i det uendelige. Filmene vi presenterer på disse sidene er hentet fra Barnevakts rike database av filmanmeldelser. Samlet utgjør de timevis med underholdning av øverste klasse som både morer og beriker sinnet.

Overflod av superhelter

En god superheltefilm er topp. «Wonder Woman» (2017) er en suveren antikrigsfilm. «Avengers: Endgame» (2019) er kruttsterk action. Sjangerens suksess har imidlertid ført til at Hollywood har børstet støvet av selv de mest obskure heltene. De siste årene har det floreret av superheltefilmer. Mange av dem er blottet for originalitet og fullstendig virkelighetsfjerne. Se gjerne de gode superheltefilmene, men vi oppfordrer også til å spore opp actionheltene uten superkrefter. Filmhistorien er full av dem, og de er så vanvittig mye kulere enn «Aquaman» (2018).

11

HISTORIEN OM PI

(2012, anbefales fra elleve år)

«Historien om Pi» fascinerer like mye som den skaper refleksjon og ettertanke. For det første er dette en spektakulær og spennende historie, der det voldsomme skipsforliset og følgende uforutsigbare og realistiske forholdet mellom en gutt og en stadig mer sulten tiger får deg til å sitte på kanten av setet.

For det andre har regissør Ang Lee laget en visuelt fantastisk og fascinerende film, med bilder så vakre at man måper.

Og for det tredje – her er det de virkelige store spørsmål i livet som tas opp, og det gjøres med intelligens, åpenhet og nysgjerrighet. Filmen skaper refleksjon, er fordomsfri og åpen, og tilbyr et friskt, klokt og nyttig perspektiv på hva det vil si å være menneske. Dette er en mesterlig film som anbefales på det varmeste for ungdom og voksne.

11

SLUMDOG MILLIONAIRE

(2008, anbefales fra elleve år)

Denne prisbelønte filmen er fartsfylt, dramatisk og underholdende, og inneholder alt en god historie skal – kjærlighet, lengsel og svik, samt et fascinerende innblikk i en annen kultur. Filmen forteller en flott kjærlighetshistorie samtidig som den gir et realistisk innblikk i problemene i et samfunn som er i rask vekst. Det India vi blir kjent med her er eksotisk, farlig, vakkert og skittent – alt på én gang.

Dette er en kvalitetsfilm av de sjeldne, men vær oppmerksom på at den har sterke scener. Vi får se bilder av tortur, mennesker som brenner og drap. Scenene er ikke av de mest eksplisitte, ettersom filmskaperne bruker korte klipp og unngår nærbilder. Samtidig er scenene nødvendige for å skape et realistisk bilde av samfunnet, og for å vise hva som ligger bak hovedpersonene sin utvikling som mennesker.

9

A UNITED KINGDOM

(2016, anbefales fra ni år)

Denne filmen er basert på den sanne historien om Seretse Khama og Ruth Williams, som trosset egne familier og sterke nasjoner for å leve sammen – og som har blitt en inspirasjon for hele verden. Filmen dreier seg om raseskilte, fremmedfrykt og storpolitisk spill, men til syvende og sist handler den om frihet, inkludering og ekte demokrati – og selvfølgelig kjærlighet.

12

IN THE HEART OF THE SEA

(2015, anbefales fra tolv år)

Den sanne historien som var inspirasjonen til «Moby Dick» er blitt et solid og actionfylt drama som anbefales for ungdom og voksne. Her er det bare å gjøre seg klar for skildringer av et røft sjøliv og møtet med en enorm mannevond hval. Den prisbelønnede regissøren Ron Howard leverer et storslagent drama der vi får innblikk i noen tøffe sannheter om menneskets natur.

17 IGJEN

(2009, anbefales fra elleve år)

Hva ville du gjort hvis du fikk sjansen til å leve om igjen de beste årene av ditt liv, og kunne rette opp alle feilene du har gjort? Denne underholdende tenåringskomedien har et godt budskap om verdien av å legge vekk egoisme til fordel for altruisme og nestekjærlighet, og har i tillegg et artig konsept, morsomme karakterer og mye sprø og hjertevarm humor som passer utmerket for ungdom.

7

12

THE MAN FROM U.N.C.L.E.

(2015, anbefales fra tolv år)

Denne filmen er basert på en populær tv-serie fra 1960-tallet, og det er også dette tiåret handlingen er lagt til. Regissør Guy Ritchie har her laget frisk og stilren spionaction med glimt i øyet. Humor, action og «hvem lurer hvem» gjør dette til en svært underholdende film for ungdom. Det er flere voldsscener i filmen, men alt skildres med humor og oppleves ikke urovekkende.

12

WONDER WOMAN

(2017, anbefales fra tolv år)

«Wonder Woman» gjør det god science fiction skal gjøre; fortelle oss noe om den virkelige verden gjennom et underholdende fantasiunivers. Denne antikrigsfilmene gir et spennende innblikk i menneskets natur og ikke minst den kvinnelige hovedpersonens blanding av sårbarhet og styrke. Dette er en meget god superheltefilm, og den viser at kvinnelige helter er det for få av.

IKKE GÅ GLIPP AV:

- Searching (2018)
  - The Florida Project (2017)
  - A Monster Calls (2016)
  - Tomboy (2011)
  - Suffragette – kampen for frihet (2015)
  - The Social Network (2010)
  - Fair Game (2010)
  - Les Miserables (2012)
- Les mer om disse og flere filmer på barnevakten.no/film

ÅRETS STORE JULEPREMIERER

Juledagene og romjulen er en fin tid å ta en tur med familien på kino. 1. juledag er en av de viktigste dagene i året for store og familievennlige kinolanseringer.

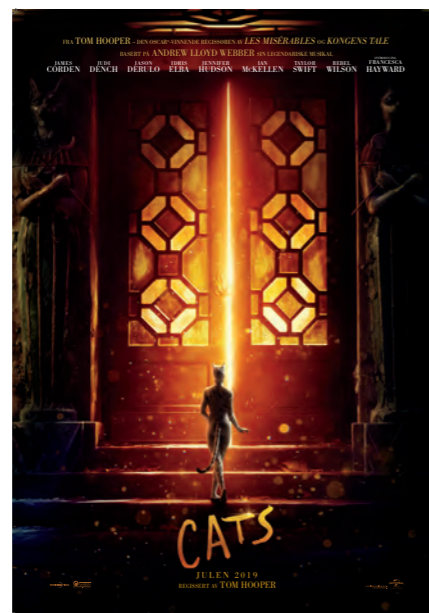
Foto: The Walt Disney Company

FROST 2

(barn/familie)
Premiere 25. desember

Hvorfor ble Elsa født med magiske krefter? Sannheten kommer for en dag og truer hennes rike. Sammen med Anna, Kristoffer, Olaf og Sven legger hun ut på en farlig, men bemerkelsesverdig reise. I «Frost» fryktet Elsa at hennes krefter var for mye for verden. I «Frost 2» håper hun kreftene er sterke nok. Forventningene er store til denne oppfølgeren, og denne gang har filmskaperne hentet inspirasjon fra nordisk natur og samisk mytologi.

CATS

(familie)
Premiere 25. desember

Filmmusikalen basert på Andrew Lloyd Webbers største musikal-suksess. Filmskaperne lover «en spektakulær kinoopplevelse full av fantastisk dans og musikk, med u dødelige sanger som Memory, Mr. Mistoffelees og Macavity: The Mystery Cat». Mange store stjerner er med, blant annet Judi Dench, Taylor Swift, James Corden, Jennifer Hudson og Ian McKellen. Regien er ved Tom Hooper, som også har laget «Kongens tale» og «Les Misérables».

FLUKTEN FRA ØST-TYSLAND

(ungdom/voksen)
Premiere 25. desember

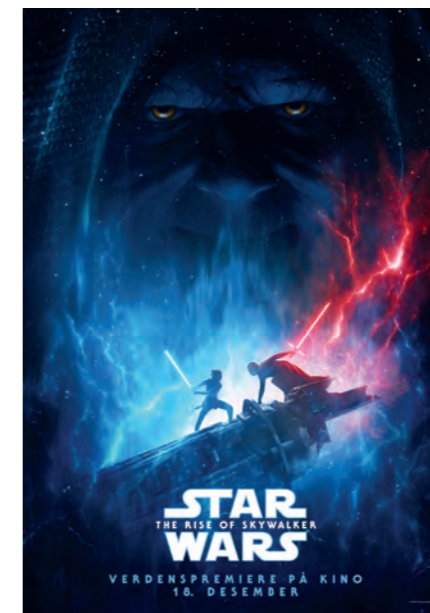
Dette er den sanne historien om de østtyske familiene Strelzyk og Wetzel, som i 1979 skapte overskrifter over hele verden. I all hemmelighet arbeidet de med en luftballong som skulle gjøre det mulig å flykte fra diktaturet i øst til friheten i vesten. En dristig og modig plan, hvor både forberedelsene og selve flukten setter dem i fokus for sikkerhetstjenesten Stasi med sine informanter plassert overalt. Filmen ble en enorm suksess i hjemlandet Tyskland.

TUNNELEN

(ungdom/voksen)
Premiere 25. desember

«Tunnelen» er et intenst spenningsdrama som raskt blir en kamp om liv og død. En tankbil kolliderer i en tunnel i den iskalde norske fjellheimen. Barnefamilier, ungdommer og turister blir brått og brutalt sperret inne i mørket. Utenfor herjer stormen, og hjelpen står fast. Tankbilen begynner å brenne, men kommer hjelpen frem i tide? Det blir spennende å se om «Tunnelen» holder like høyt nivå som de tidligere katastrofefilmene «Bølgen» og «Skjelvet».

STAR WARS: THE RISE OF SKYWALKER

(ungdom/voksen)
Premiere 18. desember

I det siste kapittelet i Skywalker-sagaen blir nye legender født og den endelige kampen for frihet gjenstår. Dette er den tredje og siste filmen i Star Wars-oppfølgertrilogien, etter «The Force Awakens» og «The Last Jedi», og den siste episoden i den sentrale Star Wars-filmserien. J.J. Abrams har regien, og i hovedrollene møter vi Carrie Fisher, Mark Hamill, Adam Driver og Daisy Ridley.

FLERE KINOFILMER I FØRJULSTIDEN:

Ailos reise – Et nordnorsk eventyr (barn/familie)
Premiere: 22. november

Sauen Shaun filmen:
Farmageddon (barn/familie)
Premiere 22. november

Jumanji: The Next Level (ungdom)
Premiere 6. desember

SNEKKER ANDERSEN OG JULENISSEN: DEN VESLE BYGDA SOM GLOMTE AT DET VAR JUL (2019) Foto: Fantefilm/Nordisk Film

O JUL MED DIN FILMGLEDE

Hva ville vel julen vært uten en god film for å vekke den riktige julestemningen?

TEKST: RUNE H. RASMUSSEN

Enten det er i førjulstiden, juledagene eller romjulen, så er det veldig kjekt å sette seg ned sammen med venner eller familie og kose seg med en gledesspredende julefilm. For mange blir det ikke helt jul uten å ha sett favorittjulefilmene. «Askepott» hører liksom hjemme på julaften, og det er stor stas å se skurkene Harry og Marv få gjennomgå så det holder i «Alene Hjemme»-filmene.

Det er mange filmer som fortjener en plass på listen over gode julefilmer. Det kan være alt fra klassikeren «Hjelp, det er juleferie» (1989) til den småskumle «Et førjulsmareritt» (1993), eller kanskje «Narnia»-filmene og den romantiske komedien «The Family Stone» (2005). Vi har utelatt disse her, men det betyr ikke at vi ikke anbefaler dem. Tvert imot, dette er flotte filmer som egner seg flott til en filmkveld.

Vi har imidlertid valgt å inkludere noen titler som ikke får så mye oppmerksomhet. «Nico og veien til stjernene» er en morsom finsk animasjonsfilm om en reinsdyrgutt som hele familien kan ha glede av. «Stjernen» forteller en artig versjon av juleevangeliet som passer fint for barn. Og vi anbefaler spesielt «Arthurs julegaverace», som du kan lese om rett ved siden av her. Det er en flott film som passer for alle aldersgrupper, og som både underholder og formidler hva julen handler om.

ARTHURS JULEGAVERACE

(2011, anbefales for alle)

Visste du at Julenissen har et høyteknologisk operasjonssenter skjult under isen på Nordpolen? Og visste du at han har en hær med alver som bruker en enorm romskipslede for å dele ut alle julegavene?

Men Julenissen er i ferd med å bli gammel, og selv om han egentlig ikke vil, så må han innse at det snart er på tide å overlate jobben til noen andre. Da er det bra at Julenissen leder en familiebedrift, og at han har to sønner som kan overta jobben. Spørsmålet er bare om det er Stig, som jobber med lynrask militær presisjon, eller den klumsete Arthur som skal overta.

Artig nissefamilie

Dette er en super film for å vekke julestemningen. «Arthurs julegaverace» er full av fantasi og forteller glede, samtidig som den har en meningsfull historie, artige karakterer og flere morsomme og absurde vrier.

Vi møter en dysfunksjonell nissefamilie der alle er i konflikt med seg selv eller andre. Stig vil bli sjef, Julenissen har mistet gnisten, og selv julenissebestefar har egoistiske baktanker. Felles for dem er at de er mer opptatt av seg selv enn av barns juleglede. Filmen legger disse troverdige karakteregenskapene og konfliktene til grunn for humoren og utviklingen av historien. Vitsene er ikke bare tulling og tøysing, de har en dypere mening i tillegg.

Arthur er den eneste som er opptatt av at alle barn skal få oppleve ekte juleglede, og han blir symbolet på hva julen skal være. For Arthur betyr alle like mye, og hans bekymring for at ett barn skal bli skuffet får ham til å kjempe mot alle sine fobier. En slik uegoisme er et flott budskap som både barn og voksne kan ta til seg, og forhåpentligvis vil vi bli inspirert til å følge Arthurs eksempel – og bidra med det vi kan for at alle skal være glade til jul.

POLAREKSPRESSEN

(2004, anbefales fra syv år)

Chris er i ferd med å miste troen på julenissen, men på julekvelden stopper et stort, skinnende, svart tog utenfor huset hans. Konduktøren inviterer ham med på det som skal bli en fantastisk reise mot Nordpolen, og som fjerner all tvil hos Chris om at det finnes mer mellom himmel og jord enn vi kan fatte. Denne filmen er basert på Chris Van Allburgs fantasifulle julefortelling, og kan smelte hjertet til den mest hardbarka realist.

«Polarekspresen» har et vakkert budskap om tro, verdien av vennskap, respekt for andre, mot og det gode i å være snill mot andre. Historien formidler at julens ånd ligger i hjertet, og alle karakterene fremstår som gode forbilder.

Filmen er laget med en litt uvanlig filmatisk teknikk, noe som har resultert i til tider svært flotte bilder, men spesielt fremstillingen av karakterne kan også oppleves som litt upolert. Reisen er til tider farlig, og det oppstår noen litt skumle episoder underveis. For barn fra syv år er dette en fin julefilm.

A CHRISTMAS CAROL (2009, anbefales fra elleve år)

Denne nyinnspillingen av den klassiske historien til Charles Dickens er flott laget, og gir en fin og underholdende filmopplevelse, samtidig som julegleden vekkes. Jim Carrey gjør en god rolle som Ebenezer Scrooge, den gretne grinebiteren som møter julespøkelsene fra fortid, nåtid og fremtid, før han åpner hjertet sitt og vil gjøre godt igjen for alle ugjerningene sine.

STJERNEN (2017, anbefales fra seks år)

Denne fine familiefilmen presenterer juleevangeliet i en slags lettversjon, gjennom mye humor, litt spenning og et fint innblikk i historien om Jesusbarnet. Humoren passer for alle aldre, og historien har både fart og spenning. Ideen med å formidle juleevangeliet sett fra dyrenes side fungerer utmerket, og gir et godt utgangspunkt for samtale om hvorfor vi feirer jul.

NIKO OG VEIEN TIL STJERNENE (2008, anbefales fra syv år)

Reinsdyrgutten Niko sin store drøm er å bli en av Julenissens flygende hjelpere. Han legger ut på en lang og farefull ferd til Nissefjellet, og på veien opplever han spennende eventyr og lærer litt om livet. Karakterene er sjarmerende og morsomme, og hver enkelt formidler ulike og lærerike innsikter. Filmen passer ikke for de aller yngste, men ellers er dette en flott familiefilm.

JUST FRIENDS

(2005, anbefales fra elleve år)

«Just Friends» er en helsprø romantisk komedie som foregår i juletider, og som omhandler den frustrerende opplevelsen å bli forelsket i en venn – som bare vil være venner. Dette er langt fra å være stor filmkunst, men de sjarmerende karakterene og den overdrevne helsprø humoren gjør dette til en upretensjøs og underholdende film for ungdom – der Julenissen settes i brann.

LOVE ACTUALLY

(2003, tilatt for alle)

Kjærligheten er ikke lett. Denne klassiske romantiske komedien følger en gruppe mennesker som opplever at kjærligheten stikker kjepper i hjulene for dem. Og når alle deres skjebner vikles sammen i London på julaften, da blir resultatet en sjarmerende og tidløs – om enn litt «klissete» – film med et stort ensemble av stjerner som kan vekke julestemningen i familien.

Snekker Andersen og Julenissen (2016)

Solan og Ludvig – Jul i Flåklipa (2013)

Gubben og Katten – Tidens gladeste jul (2016)

Julenissens lærling (2010)

Den magiske juleesken (2016)

Elf (2003)

Les mer om disse og flere filmer på barnevakten.no/film

TAR DU VINTERENS KULESTE BILDE?

VINN APPLE TV 4K!

DELTA I BARNEVAKTENS VINTERKONKURRANSE!

Illustrasjon: Shutterstock / Foto: Apple

Slipp kreativiteten løs!

Ta et bilde med tema «media» og send det til post@barnevakten.no. NB! Husk å be om samtykke fra alle som er med på bildet.

De beste bildene blir vist i våre sosiale medier og fotografen av vinnerbildet får tilsendt en Apple TV 4K.

Vinneren trekkes 1.april 2020.

Merk: Vinterkonkurranse.

Lykke til!

DET GODE GYS

Barnevennlig skrekk og gru til en (u)hyggelig filmkveld.

GÅSEHUD

(2015, anbefales fra ni år)

Filmatiseringen av den populære bokserien byr på skrekk, humor og fartsfylt spenning.

Zach og moren Gale trenger forandring etter å ha mistet far og ekte-mann. De flytter inn i sitt nye hus i småbyen Madison i Delaware, i håp om å få en ny og frisk start. Og friskt skal det jammen bli. Det tar ikke lang tid før Zach begynner å lure på hva som foregår i nabohuset, der den gretne Mr. Shivers bor sammen med sin datter Hannah.

Hannah er hyggelig, men faren hennes er streng og rar. Etter å ha hørt krangling og skriking fra huset tilkaller Zach politiet, og det starter en kjede av hendelser som utløser en skrekkelig fare for den vesle byen.

Absurd humor

«Gåsehud» balanserer hårfint mellom skrekk og humor, og lever opp til sin tittel. Den vil gi et ungt publikum gåsehud, men historien er

samtidig så absurd og morsom at det aldri blir skikkelig skummelt.

Men det begynner ikke bra. I de første 15 minuttene virker scenene å være hentet rett fra klisjemanualen for amerikanske ungdomsfilm.

Så endrer alt seg. Hemmeligheter avsløres, bøker tas frem og en ny verden åpenbares. Plutselig står Zach

og hans venner ovenfor en hær av monstre, ledet av den psykotiske buktalerdukken Slappy. Det høres voldsomt ut, men ved å spille på humor og spenning river filmskaperne oss med i en underholdningsfest. Her er det fortellerglede, fantasi og uventede vendinger i overflod.

Ufarliggjør det skumle

«Gåsehud» bruker skrekkfilmens virkemidler flittig. Det er mange kveppescener, og det aller ekleste er nok de zombielignende gravåndene som står opp fra de døde. Men filmskaperne bruker hele tiden absurde situasjoner for å ufarliggjøre de mange monstrene og skumle episodene. Vi synes filmen er en flott introduksjon til skrekkfilm, der man blir kjent med sjangeren og stemningen i denne typen filmer.

CORALINE OG DEN HEMMELIGE DØR

(2009, anbefales fra elleve år)

Coraline oppdager en hemmelig dør, og snart befinner hun seg i en alternativ virkelighet der foreldrene har knapper til øyne og en ond heks regjerer. Dette er en skummel og original dukke-/animasjonsfilm som byr på snodige karakterer og fantasifulle scener. Vi blir tatt med til et særpreget og unikt eventyrunivers som både fascinerer og underholder. Flere av scenene klarer å få oss til å le, føle vemmelse, engasjement og bli litt redd – alt på en gang.

Filmens har også et tydelig og flott budskap. Det etterlates ingen tvil om at man bør være forsiktig med hva man ønsker seg, og at ingenting er så perfekt som det fremstår. Alle de skumle virkemidlene er med på å bygge opp eventyruniverset på en god måte, men det fører også til at filmen ikke egner seg for barn under elleve år.

ET FØRJULSMARERITT

(1993, anbefales for alle)

Filmens handler om den uberegnelige gresskarkongen Jack Skellington, som regjerer over Halloween-byen. Han kontrollerer produksjonen av alt det redselsfulle, uhyggelige og overraskende som byen eksporterer til «den virkelige verden» hvert år. En dag går Jack seg vill og oppdager julebyen. Jack vil gjøre denne vidunderlige verdenen til sin egen, og derfor kidnapper han Julenissen.

Denne dukkefilmen er meget godt laget, og er en blanding av skrekk og gru, fantasi, musikal og komedie. Dette er en litt annerledes julefilm med originale karakterer og en flott historie som absolutt fortjener kultstatusen den har fått. Filmens er høyt verdsatt av filmelskere og kritikere. Aldersgrensen er ni år på grunn av flere skremmende skikkelser og skumle scener.

Ny forestilling sommeren 2020

Magisk og spektakulær kveldsforestilling, 6. juli - 1. august (man. - lør.).
Kaptein Sabeltann og Havets Hemmelighet er sommerens desidert største opplevelse for små og store.
Billetter i salg nå! Pris: Fra kr 299 (inkl. gebyr). Bestill på dyreparken.no

ROM 213

(2017, anbefales fra tolv år)

Er det et spøkelse på sommerleiren? Elvira, Meja og Bea opplever skumle ting i denne prisbelønnede skrekk-filmen som har ungdom fra tolv år som målgruppe.

«Rom 213» vant Barnefilmfestivalens filmpris i 2017. Det er sjelden det kommer gode grøssere som er tilpasset en litt yngre målgruppe, og således synes vi denne prisen var velfortjent. Filmen lykkes godt i å skape en stemning som er skikkelig skummel for barn fra tolv år, men skrekkfaktoren er milevis unna de langt mer urovekkende grøsserfilmene som får 15-årsgrense.

Samtidig har historien en tematikk som unge kan kjenne seg igjen i. Elvira er redd for å være alene, og det er denne frykten, sammen med frykten for det ukjente, som setter rammen for historien. I tillegg handler filmen vel så mye om vennskap og kjærlighet, og jentene går gjennom en utvikling fra å være litt umodne til å bli gode forbilder.

BOKSTROLLENE

(2014, anbefales fra syv år)

De mystiske bokstrollene bor i en mørk grotte under den ærverdige gamle byen Ostebro, men de er egentlig ikke så slemme som folk vil ha det til.

Dette er en ganske skummel, men også morsom dukkefilm med et godt budskap om identitet. Både den slemme Grafse og den snille Egg har et sprøtt selvbilde, og historien er en slags oppdagelsesreise i egen personlighet for alle karakterene. Dette er et spennende perspektiv for barn – spesielt siden det foregår både hos de gode og de slemme karakterene. Samtidig viser historien de voksnes dekadanse og totale ignorering av barnas advarsler på en morsom og poengtert måte.

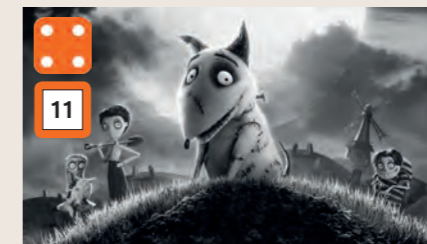
Stemningen er ganske mørk, og den slemme Grafse er til tider svært truende. Det særpregete filmspråket forsterker inntrykket av det forskrudde samfunnet som skildres, og noen barn i syv- og åtteårsalderen kan nok oppleve filmen som litt for skummel.

CORPSE BRIDE

(2005, anbefales fra syv år)

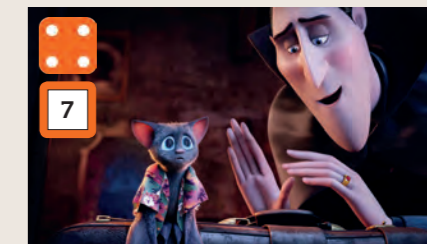
Victor virvles inn i en underverden av levende døde når en misforståelse tvinger ham til å gifte seg med den makabre Corpse Bride. Han er fast bestemt på at ingenting skal holde ham adskilt fra sin sanne elskede, som er forlatt i de levendes verden. Tim Burton har her laget en skummel, morsom og romantisk film som passer fint for unge seere.

FRANKENWENIE

(2012, anbefales fra elleve år)

Unge Victor vekker hunden sin fra de døde, noe som får skrekkelige og morsomme konsekvenser. Manuset har noen litt enkle løsninger, men konseptet er veldig artig med sin spesielle vri på historien om Frankenstein, en rekke sære og morsomme karakterer og et svart-hvitt univers spekket med små grøss og morsomme skumle skygger.

HOTELL TRANSYLVANIA

(2012, anbefales fra syv år)

Grev Dracula, eller Drac som han kalles, er litt skummel, men aller mest morsom. Denne filmen blander humor og underholdning med skrekkfilmelementer, men her er selv de skumleste monstrene egentlig bare snille. «Hotell Transylvania» passer for barn fra syv år, men det kan være lurt å fortelle dem at starten av filmen er litt skummel.

SPØR KJELLAUG

FAGLIG LEDER KJELLAUG TONHEIM TØNNESEN
POST@BARNEVAKTEN.NO

Har du spørsmål om barn og unges mediebruk?
Ta kontakt med Barnevaktens rådgiver

Hva er skadelig for barna?

«Hvorfor er en film som «The Hustle» tillatt for alle? Den egner seg jo overhodet ikke for barn!»

Frustrert mor

DETTE ER ET GODT spørsmål. «The Hustle» (2019), som for øvrig er en fryktelig dårlig og smakløs film, er et veldig godt eksempel som viser hvordan den norske bildeprogramloven regulerer aldersgrensene på film og tv.

Medietilsynet har altså gitt «The Hustle» aldersgrensen «Tillatt for alle» med begrunnelsen: «Filmen inneholder ingen scener som antas å være skadelig for barn.» Men som du kan lese i vår anmeldelse på barnevakten.no, er denne filmen full av til dels grove seksualiserte vitser og antydninger. Når karakterene begynner å slikke på stengene i fengselsburet og skreve obscønt med beina – for å nevne noe, så sier det seg selv at man kan stille spørsmål ved om filmen bør ses av barn.

Men hvorfor kan så selv de yngste barna se denne filmen på kino, når den åpenbart ikke har barn som målgruppe?

Grunnen til dette finner man i kriteriene til bildeprogramloven. Det er nemlig slik at aldersgrenser settes ut fra skadelighetskriterier, og ikke ut fra om en film egner seg eller ikke for barn. Det vil si at en film som er tillatt for alle ikke nødvendigvis passer for barn, og kan for eksempel ha ungdom som målgruppe.

Det er ikke noe eksplisitt seksuelt innhold i «The Hustle», bare dialog og antydninger som med foreldreøyne kan oppleves som svært upassende, men som ut fra kriteriene i loven ikke anses som direkte skadelig for barn. Du kan lese mer om

kriteriene i bildeprogramloven på medietilsynet.no/barn-og-medier/aldersgrenser.

Dette innebærer at man som foretatt ikke alltid bør gå ut fra at en film med lav aldersgrense er passende for unge barn. Foreldre må selv gjøre vurderinger på hva de synes er greit at barna ser av for eksempel seksualisert innhold. Ulike foresatte kan ha forskjellig syn på hvor grensen bør gå, og dette er et viktig og godt prinsipp så lenge det er innenfor lovens skadelighetskriterier.

Men: Det fører også til at det er lurt å lese filmomtaler og anmeldelser av filmer i tillegg til å se på aldersgrensen før man sender barna på kino eller gir dem kontroll over tv-en. ■

Aldersgrenser på strømmetjenester

«Hvorfor er det andre aldersgrenser på Netflix enn på kino og DVD?»

Jente, 15 år

ALDERSMERKINGEN på filmer på ulike strømmetjenester kan dessverre være forvirrende. Regelverket i Norge er slik at Medietilsynet setter aldersgrensene på film som går på kino, mens filmer på strømmetjenester, tv, DVD og BluRay settes av distributør eller tjenestetilbyder.

Det som imidlertid kompliserer situasjonen er at regelverket bare gjelder norske tjenester. Det innebærer at strømmetjenester som Netflix, Viaplay, YouTube, iTunes, Google Play og andre utenlandske

aktører ikke er pliktig å følge det norske regelverket. Disse kan sette sine egne aldersgrenser, og det er dessverre slik at de fleste utenlandske aktører følger sine egne retningslinjer som ikke alltid samsvarer med de vi har i Norge.

Dette fører til at en lang rekke filmer er merket ulikt på forskjellige tjenester, og det er både uheldig og utfordrende å forholde seg til for oss som forbrukere. Det kan nok også føre til at det blir noen unødvendige diskusjoner i hjemmet om hvilke

filmer som egner seg for barn i ulike aldre.

Vårt generelle råd er å følge de norske aldersgrensene, altså de som er satt av Medietilsynet eller norske distributører og tjenester. Disse kan du finne ulike steder. Medietilsynet har en database over filmer de har klassifisert på medietilsynet.no/filmdatabasen. På filmweb.no finner du også et stort filmsøk, og den store databasen på barnevakten.nofilm har anmeldelser av over 500 filmer fra de siste ti årene. ■

Film på skolen

«Har skolen lov til å vise 15-årsfilmer for 13-åringer?»

Far fra Kragerø

REGLENE for visning av film i skolen er veldig klare. Medietilsynet skriver det slik på sine nettsider:

«Skal du vise film i skole, SFO eller barnehage må du følge aldersgrensen på filmen eller programmet. Skolen kan vise film med høyere aldersgrense enn elevenes alder, men da må de ha foreldrenes samtykke. (...) Når barn ser film i skolen eller i barnehagen, anses barnet å være alene. Hovedregelen er at aldersgrensen skal følges ved visning av film i undervisningssammenheng.

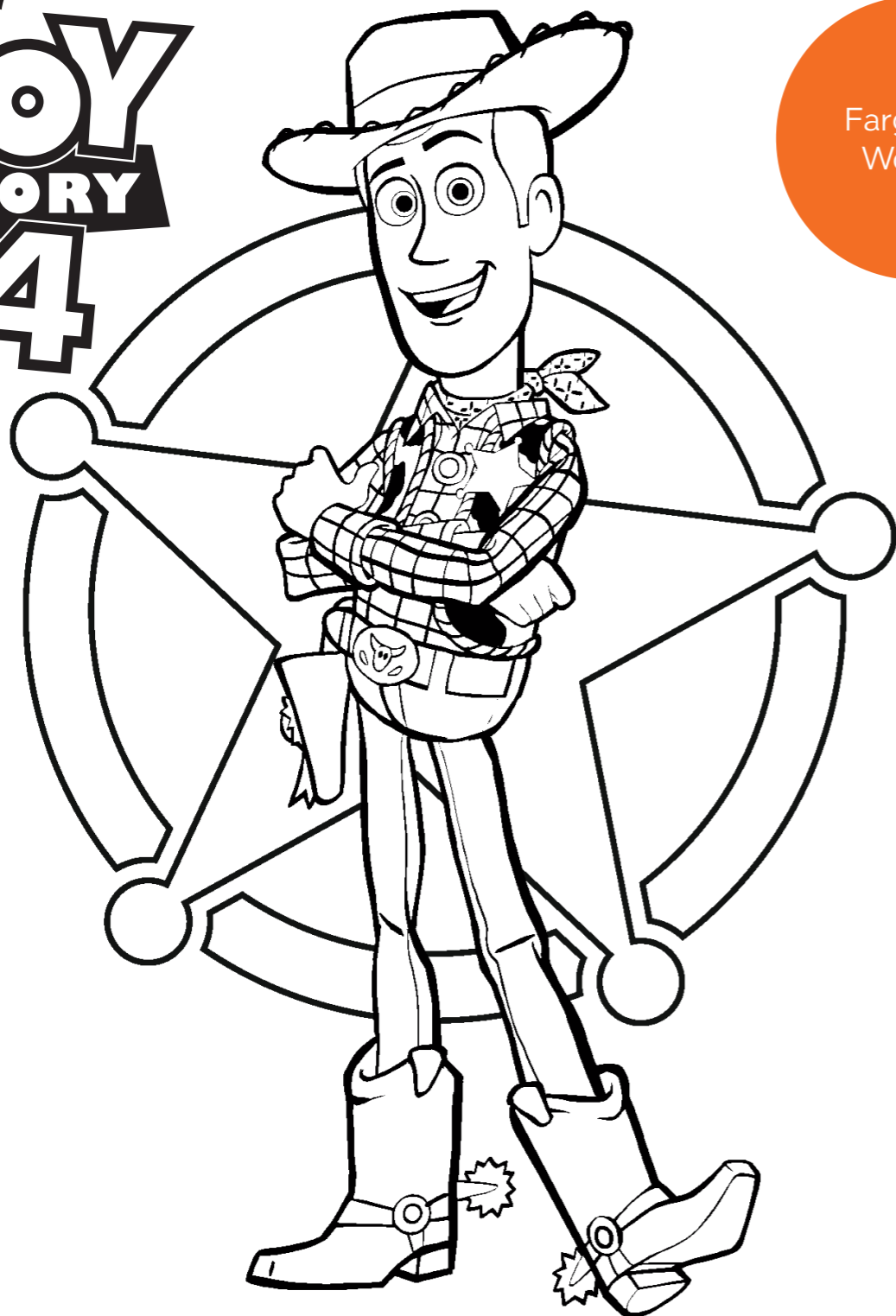
Hvis du likevel ønsker å vise en film med høyere aldersgrense, må du ha samtykke fra foreldrene. Foreldre trenger informasjon på forhånd, slik at de kan sette seg inn i filmens innhold. De kjenner barnets tålegrense og modenhet best – de må få ta den endelige avgjørelsen for sitt barn. Hvis samtykke blir gitt, opptrer du på vegne av foreldrene som ledsager for barnet.»

Du kan lese mer om regelverket på medietilsynet.no/barn-og-medier/aldersgrenser. ■

AKTIVITETER FOR BARNA

Disney · PIXAR
**TOY
STORY**
4

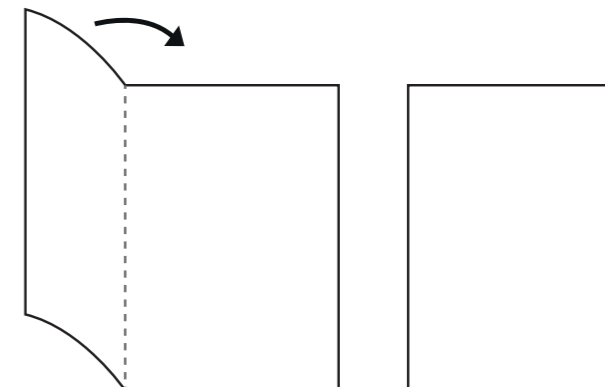

Fargelegg
Woody!

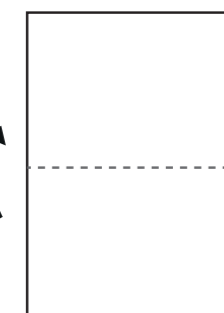
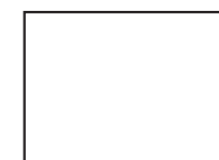
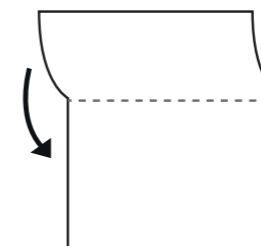
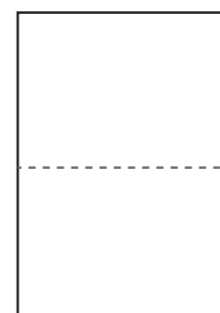
KAPTEIN SABELTANN OG DEN MAGISKE DIAMANT

1. Finn frem et ark og plasser det foran deg med lengste side opp

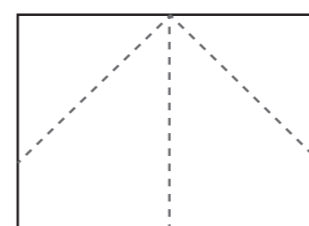

2. Brett papiret vertikalt

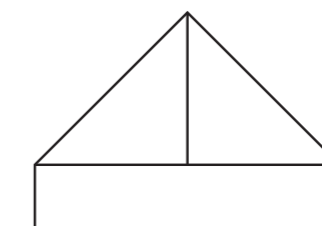

3. Brett det en gang til horisontalt

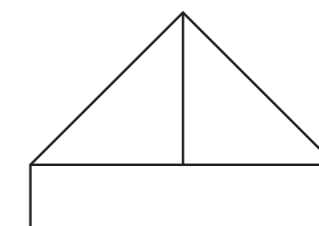
4. Brett tilbake

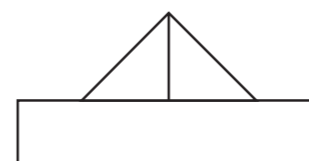
5. Snu papiret så de brettede endene er øverst

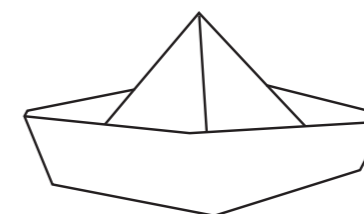
6. Brett topp hjørner inn mot senter, pass på at det blir jevnt

7. Brett så den ene bunnfliken opp

8. Snu den rundt og brett den andre bunnfliken opp

Slik lager du en sjørøverhatt av papir!

IKKE EN FILM FOR BARNA?

LES BARNEVAKTENS ANMELDELSER

barnevakten.no/film
facebook.com/barnevakten.no